

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.—
Pe 3 luni . . . 7.—
Pe o lună . . . 2.40

Pentru România și străinătate:
Pe un an . . . 40.— franci
Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Strada Zrișki N-rul 1/a

INȘERTIUNILE

se primesc la administrație.

Mulțămite publice și Loc deschis costă șirul 20 fl.

Manuscrisurile nu se la-napotează.

Două expoze.

Arad, 20 Noemvrie.

Conferența de pace dela Londra, patronată de ambasadorii marilor puteri, face puține și neînsemnate progrese, la fiecare pas se ivese noui piedeci în cale, în fiecare zi situația de pe câmpul de război — mai ales între Grecia și Turcia — se schimbă mereu, înecat lumea fiind îngrijorată, privește cu mare neîncredere la acest monstruos aparat de pace, care funcționează așa de greu și care în construcția sa actuală, mai de grabă amenință pacea, decât o păzește. Dar Europa veghiază și tocmai acum, în momentele cele mai serioase, să și o cuvintească sofe de pace dintr'un loc de unde ne așteptăm mai puțin să vie: din Rusia. Vorbirea preș. consiliului de miniștri Kokowzew, care este și ministru de finanțe, nu este însă menită să clarifice aspirațiile rusești, ci mai de grabă să le ascundă. În expozeul lui Kokowzew ideea păcii este așa de sucită și de rasucită încât ți-i milă de dânsa, cât de maltrată a ieșit ea, ca dintr'o înclăsoare rasească.

Actuala situație politică externă ne explică însă pricina subterfugilor din expozeul lui Kokowzew, asigurările de pace și amenințarea discretă la adresa României și a monarhiei noastre, amenințare ce se întrezărește printre rânduri. Gospodul Kokowzew care este și ministru de finanțe, prin urmare un om care cunoaște pân' la cea din urmă copeică în ce măsură este interesat capitalul francez în întreprinderile din Rusia, știe că Franța va opune un puternic *veto* veleităților

rasboinice ale Moscoviților, de aceea gospodul Kokowzew, constrâns fiind, face declarații de pace. Vorbind însă de extraordinarele măsuri militare ale Rusiei, spune că aceste sunt luate din motive de *apărare națională*. Aici declarațiile de pace sunt cusute cu fir roșu, care se vede imediat.

Dar nu numai interesele financiare ale Franței o rețin pe Rusia dela un război, ci și situația ei internă. „Măsurile de apărare națională” nu trebuie luate numai la granițele Rusiei, ci și în launtrul țării. O țară cu 98 de procente de analfabeți, c'o populație chinată mereu de foamete și de boale, răscolită de cele mai desperate mișcări revoluționare și anarhiste, o țară în care domnește cea mai neagră corupție alături de cel mai nerușinat bigotism fatarnic, dușman al ori cărei civilizații, o astfel de țară *trebuie* să poarte război, nu însă împotriva vecinilor, ci împotriva întunecului și a mizeriei în care zace. Zingănitul înăbușit de arme care pătrunde din vorbirea lui Kokowzew este pe deoparte menit să acopere baterea în retragere a politicii agresive rusești, pe de altă parte însă este menit să gădile orgoliul panslavistilor cari cer război împotriva monarhiei.

S'ă scris că războiul din Balcani este un război de emancipare a micilor state balcanice de sub tutela marilor puteri, în special a Rusiei și Austro-Ungariei. Rusia însă nu vrea să recunoască nici acum că are de a face cu niște state majorene, ci ea vestește prin rostul lui Kokowzew că nu poate fi indiferentă față de existența statelor balcanice. Pe vremuri interesul acesta al Rusiei era un bun motiv de a se amesteca în treburile interne

ale peninsulei balcanice, de a face război Turciei și de a trage foloase de pe urma acestor războaie, azi însă, Rusia nu mai are motive de a face pe „protectorul” creștinismului ortodox, amenințat de Turcia, care dispăre de pe harta peninsulei balcanice. Atunci care ar fi adevăratele interese ale Rusiei în Balcani? Un alt pasaj din vorbirea lui Kokowzew, care spune că Rusia este „păzitoarea datorilor ei istorice” ne clarifică pe deplin. Aceste *datorii*, sau mai bine zis *apetituri* istorice, sunt Constantinopolul și Dardanelele. Doară suntem în toată conferența și reuniunea ambasadurilor dela Londra, Rusia începe a-și formula pretențiile ei vechii... nu însă prin rostul ministrului de externe, ci prin al celui de finanțe, ca să nu bata prea tare la ochi. Dar Europa se va feri să atingă chestia Dardanelelor și atunci pretențiile Rusiei, în loc să se realizeze, vor rămâne și mai departe... *istorice*.

Cu mult mai clar și mai sincer a fost expozeul ministrului de externe italian, di San Giuliano. Din el transpiră și mai multă încredere ca până acum, deoarece Italia a devenit în urma războiului tripolitan o adevărată mare putere, al cărei cuvânt are cu mult mai mare greutate. Tenorul întregului expozeu italian este însă menținerea păcii, prin afirmarea tarii Triplei alianțe, nu de mult reînnoite. Dacă unele pasaje amenințătoare din vorbirea lui Kokowzew au fost o lovitură ascunsă împotriva monarhiei noastre, discursul dlui di San Giuliano a fost lovitură de apărare a alianței sale, cu toată mărturisirea de prietenie față de Rusia. Cei din Petersburg o vor simți-o și-și vor strânge ghiarele.

Necesitatea inexorabilă a păcii i-a convins

Jules Claretie.

Cea dintâi judecată a lui Solomon.

Nu numai în străinătate, dar chiar în Franța, administratorul Comediei Franceze a întunecat în d. Jules Claretie pe romancier. Și cu toate acestea el este autorul a cel puțin treizeci de romane și a mai multor volume de nuvele și de cronici. D. Jules Claretie a cunoscut, pentru câteva romane ale sale, avântul moral și material al unui tiraj care rivaliza cu tirajul cartilor lui Maupassant, Zola și Daudet. „Le Million” și „Monsieur le Ministre” sunt cărți cu adevărat frumoase; nu puțin spune însă același lucru și despre majoritatea celorlalte opere ale dlui Jules Claretie. Cele mai multe din ele sunt scrise cu un condei prea facil și cu prea puțină grija de artă și de adevăr. Actualul șef al Casei lui Molière a sacrificat dorului de editii numeroase, o buna parte din probitatea sa artistică.

Pentru azi traduc cetitorilor „Românului” o niveletă desul de draguță a academicianului francez.

I.

În vremea aceea stăpânea în sfântul Ierusalim puternicul rege David. Iehova îl copleșea pe poporul său cu binefaceri numeroase iar în Sion, altarul sfânt se înălța sub paza Levitilor.

Într'o zi cu soare bărbății și femeile tinere se plimbau pe muntele Măslinilor, la spatele Templului, în fața dealului Bezetha. Ei treceau și veneau, acești tineri, sub ochii moșnegilor răzimați de toiag. Eleganții orașului erau învestmântați în stofe bogate de purpură iar mantalele lor scânteiau de broderii de aur. Femeile învâ-

lite și ele în largi mantale, cu părul lor negru acoperit cu un voal în formă de rețea, cu cercei grei în urechi și în picioare cu încălțăminte de piele scumpă, pășeau cu chipul acoperit cu un văl pe care vântul îl ridica câte odată, lăsând să se vadă inelele pe cari unele le purtau la nas.

Orașul se întindea la poalele muntelui; de o parte Sionul. Aera de altă parte, și în mijloc vales Kidronului. Un zid de patru sute de coti împrejmuia cetatea ca un brâu de piatră și în grămădeala de case, clădite în cea mai mare parte în argilă sau în cărămidă se deosebeau câteva minunate palate de marmură. Sumbul fort al Sionului înălța ca pe o amenințare zidurile lui formidabile, iar templul tindea către cer. Apoi prin străzile străzi ale orașului din vale, pe pietele publice și chiar pe străzile largi ca strada Brutarilor, a Linarilor, se înghesuia mulțimea, trecând dela un bazar la altul, umplând prăvăliile cu murmurul și mișcările ei caracteristice, cari par așa de minunate când le vezi sau le auzi de sus.

— Dar ce privești tu așa, Abiathar? îl întrebă deodată un trecător pe un tânăr ce se ținea pe munte, gânditor și cu ochii ațintiți în zare, nu cumva cauți prin mulțime mantia violetă a frumoasei Nizad?

Acela care vorbea astfel, era și el un tânăr de douăzeci și cinci de ani, îmbrăcat cu o mantă roșie, sub care se zărea o tunică de stofă fină. Mantaua lui avea patru colțuri de carl erau aninți, după legea lui Moșe, niște ciucuri cari tre-

buiau să-i amintească preceptele lui Iehova și să-l ferească de idolatrie; părul lui negru îi recădea în lungi bucle pe umeri. El se sprijinea cu un aer neglijent pe un baston împodobit cu un inel de aur și privea zâmbind la acela pe care-l numea Abiathar.

Nu, îi răspunse acesta; nu, Zebah, nu o aștept de fel pe Nizad. Mă gândesc numai că stau inactiv la Sion, atâta vreme cât mai sunt Filistenii pe lume, și îmi mai spun că într'o mână de bărbat, spada e mai glorioasă decât un baston.

— Îți place războiul, Abiathar?

— Îi urăsc pe inamicii lui Iehova.

— Pe profetul Moise, tu ai dreptate, Abiathar, căci nebotizații merită să moară. Cât despre fiicele Filistenilor, le iert — de hatârul ochilor lor cei negri — și nu le doresc răul pe care îl doresc fraților și soțiilor lor.

— Zebah, fiicele lui Gath și ale lui Ascalon sunt fiicele oamenilor, iar noi suntem copiii lui Dumnezeu! Dar, adăugă numai decât Abiathar, ai dreptate. La ce ne folosește să regretăm războiul? Nu mi-aș putea eu oare arăta curajul chiar rămânând la Sion, lângă Nizad?

— Ah! făcu răsând Zebah, să-ți arăți curajul! Într'adevărul, asta e totul pentru tine; îți place gloria, ambițiosule, și numai ea îți place! Cu toate acestea gloria e un vin care se evaporă repede.

— Ce-mi pasă? Ajunge numai să mă îmbete. Da, îmi place svonul, mi-e sete de triumf, și

pe toți și la Neva și la Tibru. Afirmarea ei însă cu atâta tărie din partea Italiei, mai ales pe timpul conferinței dela Londra, este o garanță mai mult că nu va fi război. Constatarea aceasta va ușura multe inimi și va liniști multe spirite pe nedrept agitate.

„La treptele Tronului”. Comentând articolul dlui Octavian Goga, ziarul „Seara” din București scrie:

Suntem invitați și noi, Românii din regatul acesta liber și neătârnat, să ne spunem cuvântul cu privire la o propunere pe care o face unul din fruntașii tineri ai fraților noștri din Austro-Ungaria, d. Octavian Goga, ca în aceste momente hotărâtoare în mai multe chipuri pentru neamul nostru, să se facă, din partea acelor Români, o nouă intervenire „la treptele Tronului”, ca să se dea atențiunea cuvenită și postulatelor celui numeros și credincios popor ce se oblațuiește sub sceptrul Habsburgilor.

Dacă această invitare ne-ar veni chiar din partea fraților noștri, poate am mai sta la îndoielă să răspundem, — ca să nu pară nici unora nici altora că ne-am amesteca în probleme despre cari am spus întotdeauna, că în definitiv le credem și le știm destul de bine reprezentate și susținute de înșiși aceia mai de aproape interesați în cauză. — Dar ne întreabă chiar unele din organele de publicitate ale maghiarilor, — și cu toate că pun oarecare maliție în această întrebare, — sau poate tocmai fiindcă o pun, — suntem în drept, și ne place chiar ca să răspundem.

Da. Credem și noi că este iarăși un moment istoric, în care și poporul român din monarhia austro-ungară are prilejul, și datoria, să se manifeste.

Propunerea tândrului și inimosului fruntaș al fraților noștri de peste munți are întreg asentimentul opiniei publice din țara românească, — și nu dorim altceva decât ca ea să ajungă la o cât de curîndă și întreagă realizare.

Când toți vorbesc și își cer drepturile lor, — când unii le impun chiar prin forța armelor, — aceluia cari nu pot sau nu vreau să recurgă la acest ultim argument, li se va îngădui, nu se poate să nu li se îngăduie, ca să-și ridice și ei măcar cuvântul, pentru valoarea unor drepturi

ce sunt cel puțin tot atât de incontestabile ca și acelea la al căror triumf asistăm, sau vom asista, ca mâne.

Acesta este răspunsul opiniei publice din țara românească, — și dacă cei cari l-au cerut îl vor înțelege, va fi atât mai bine pentru dânsii.

Articolul dlui Goga a avut un larg răspuns și în presa ungurească. Unele din ziarele ungurești îi resumă întreg conținutul, semnalându-l ca pe un simptom al vremilor.

Consiliul de miniștri de ieri și reforma electorală. Ieri la orele 10 a. m. miniștrii unguri s'au întrunit în palatul ministrului președinte. Consiliul a terminat abia la ora 1 și jum. după amiază. În cercurile guvernamentale se spune că în consiliul de ieri s'a discutat proiectul reformei electorale. Azi Lukács se va prezenta în audiență la M. Sa înmânându-i proiectul spre sancționare prealabilă. De altă parte, d. Lukács a declarat ieri unui colaborator al lui „N. W. Tagblatt” că nu va cere azi audiență și că venirea sa la Viena urmărește cu totul alte scopuri. Se mai afirmă că guvernul nu va putea depune proiectul pe biroul camerei decât prin luna Ianuarie sau probabil chiar și mai târziu, deoarece, zic guvernamentali, M. Sa și moștenitorul de tron îl vor reține mai multe săptămâni spre a-l studia amănunțit. Fapt e că, în urma consiliului de ieri, miniștrii Lukács și Hazai au plecat imediat la Viena, astfel că atât consiliul de miniștri cât și călătoria la Viena se pot pune în legătură cu chestiuni de ordin militar, dată fiind împrejurarea că prim-ministrul a fost însoțit tocmai de ministrul de honvezi.

Programul de muncă al camerei. Camera ungară a luat ieri vacanțe până după serbătorile catolice. Probabil camera se va întruni încă înainte de Anul nou pentru o scurtă sesiune de două sau cel mult trei zile și, după cum se afirmă în cercurile opoziției, majoritatea va căuta să treacă prin cameră în aceste câteva zile proiectul despre reforma regulamentului intern al camerei. Comisia de 21 și-a terminat lucrările pregătitoare și astfel nu rămâne decât ca proiectul să fie votat și de cameră. Nu se știe încă ce atitudine va lua opoziția, va veni la sedințe încercând să împiedece votarea proiectului ori îl va debata și ea în contraparlamentul său, arătându-și încă odată nedumeririle ce le are față de proiectul guvernului.

pentru ca numele lui Abiathar să fie rostit cu cinste, m'as scobori în ghetarul din Siloe fără să tremur.

— Și câtă vreme ai rămâne înăuntru? făcu Zebah cu batjocură. Ai răbda tu frigul acela timp de un ceas?

— Da, pe Domnul.

— Un ceas?

Și Zebah începu să ridă.

— Un ceas, într'adevăr, repetă Abiathar.

— Cer mărturia lui Shefelad, zise Zebah arătând pe un tânăr care venea înspre ei, și mă prind pe o sută de inele de aur că, cu tot curajul tău, n'ai putea sta un ceas întreg în ghetar.

Mulțimea, lacomă de distracțiuni ca întotdeauna, se adunase în jurul lor și asculta.

— Pe Munții din Gelboa! strigă Abiathar, primesc prinsoarea.

Și ei se retraseră, dându-și întâlnire pe a doua zi.

Când Abisag, mama lui Abiathar, află că tânărul făcuse în fața lumii o promisiune așa de nesăbuită; ea începu să plângă, conjurându-și fiul să renunțe la acest proiect. Dar Abiathar fu neștrămutat.

Amorul-propriu vorbește câte odată în om mai tare decât conștiința. În ziua hotărâtă Abiathar plecă la Siloe unde-l aștepta o mulțime curioasă.

Zebah își adusesese mai mulți prieteni ca să-i facă martori victoriei lui.

— Ei bine! spuse el lui Abiathar, privește ghetarul. Indrăzneala ta nu te părăsește?

Abiathar zîmbea.

El svârli mantaua de pe el și intră în ghiță până la bărbie. Spectatorii scoaseră un țipăt și plânsul, mamei lui Abiathar se deslușea în sgomot. Ea poruncise servitorilor ei să aducă grătare cu cărbuni aprinși și mai multe plapâmi imense, și aștepta să se scurgă ceasul pentru a-l învăli pe fiul ei în aceste stufe grele, bine încălzite; și când privea chipul aproape violet al lui Abiathar, lacrimi mari picau din ochii ei.

Nefericitul ei fiu, ai cărui dinți clănțăneau, simțea frigul cum îl înghițea până la rădăcinile părului său. El suferea îngrozitor, îi venea să strige, să cheme, dar la gândul că mâne se va vorbi de el în oraș, îl făcea să rabde tortura în tăcere.

În sfârșit, ceasul se scurse.

Abiathar învălit în plapâmi, Abiathar înghețat, teapăn și pe jumătate mort, fu adus lângă jăratec și în curând îngrijirile date de mama lui îl însuflețiră. El deschise ochii, îl văzu lângă el pe Zebah și cu toate că buzele îi erau vinete el îi ceru, clănțânindu-și dinții de frig, valoarea prinsoarei pe care o câștigase.

II.

Dar Zebah refuză să plătească.

— Voi dovedi, spuse el, că n'am pierdut prinsoarea.

† Eugen Brote.

1850—1912.

Martii, în 17 Decembrie st. n. a înecat din viață la Sibiu cunoscutul publicist și bat politic Eugen Brote...

Frate mai tânăr al regretatului econom român Aurel Brote, defunctul s'a născut în 1850 în Rășinari. A studiat agricultura, ocupat cu agronomia*). Dela 1879—1888 a fost asesor consistorial în Sibiu, remarcându-se întotdeauna atât în congresele naționale ale bisericii noastre ortodoxe cât și în sinoade ca un foarte priceput și devotat apărător al intereselor acestei biserici. La 1888 a fost ales vicepreședinte al partidului național român din Transilvania și Ungaria, și a fost unul din spiritele însuflețitoare ale aceluiași memorandum. Urmărit de guvernul austriac s'a refugiat atunci în România, de unde nu s'a înapoiat decât în 1910... în împrejurări cu mult mai puțin glorioase decât cele cari se expatriase. A fost unul din întemeietorii „Tribunei” dela Sibiu. Articolele lui literare și economice — foarte numeroase — sunt din cele mai aprofundate din câte au izbutit lumina zilei în presa românească. A fost până la începutul primăverii anului 1910 asiduu colaborator și al „Tribunei Poporului” și „Tribunei” dela Arad, vădindu-și în aceste ziare de viie propagandă națională cum și tintește vaste și calitățile eminente de cugător politic. Alături de Ioan Slavici, numele lui a fost cel mai popular odinioară în presa noastră politică din Ardeal și s'a bucurat de întinse legături cu bărbații politici ai României. A fost unul din inițiatorii acțiunii de fraternizare politică a neamurilor nemaghiare din Ungaria. A avut o întinsă corespondență specială cu conducătorii naționaliști ai slovacilor și sârbilor.

A scris mai multe scrieri economice, etnografice și statistice. Din toate cea mai importantă e însă cartea apărută în limba germană „Die rumänische Frage in Siebenbürgen u. Ungarn”. A fost tradusă și în română.

*) Datele biografice le luăm în parte din Enciclopedia Română.

Cei doi adversari se înfățișară regelui David.

Regele se ținea în palatul său, pe un tron de feldeș, într'o sală cu pereții acoperiți cu lemn de cipres, de dafin, de cedru, și de măsline. La dreapta-i zâmbea fiul lui, Solomon; la stânga sedea profetul Nathan. Leviții înarmați îl păzeau ziua și noaptea; iar slujbașii săi, acei care vegheau asupra comorilor lui, asupra magazinelor, asupra viilor, asupra sicomorelor de câmpia Shefelea, asupra proviziilor lui de turci asupra boilor din valea Suron, asupra cârmilelor și turmelor lui, îl înconjurau.

— Grăiți, se adresă regele celor doi tineri.

Și numai decât Abiathar povesti cum că-l răzgase lui Zebah prinsoarea, stând un ceas întreg scufundat în ghiță.

David se întoarse către Zebah.

— Rege puternic, vorbi acesta, ceace spus Abiathar e adevărat; voi fi eu însă nevoit să-i plătesc prețul unei prinsori pe care mama lui l'a ajutat să-l câștige?

— Mama mea! strigă Abiathar.

— Abisag, răspunse Zebah, a adus lângă ghetar grătare cu jăratec cari au muiat trupul pe care ar fi trebuit să-l simți:

Abiathar începu să rădă.

— Rege puternic, reluă Zebah, judecă tu însuși dacă prinsoarea a fost câștigată și dacă Abiathar ar fi putut suporta frigul fără jăratec care ardea nu departe de dânsul.

— Ai dreptate, îi spuse regele.

nește și premiată de Academia Română. Conține o colecțiune de documente, extrase din diferite publicațiuni și explicate în o introducere de 129 pagini, care însă este tendențioasă și puțin scrupuloasă în alegerea argumentelor.

Un reviriment tragic i-a distrus în 1910 întreg prestigiul de bărbat politic român. Figura venerabilă a luptătorului idealist și convins a fost eclipsată de cea mai vinovată faptă politică ce poate s'o facă neamului său un fiu rătăcit și lumea românească a trebuit să vadă cu durere cum el a început să rostească, împreună cu alți spectri fosforescenți, în jurul simbolului de stat național unguresc — dând o desolantă pildă de degenerescență politică într'un timp când noi avem trebuință tocmai de pilde de supremă abnegație individuală...

Dar nu stăruim cu acest trist prilej asupra unei apuneri atât de tragice, — istoria va împărți tuturor după cum li se cuvine... Dacă ar fi rămas în raza de înălțare în care-l așezase recunoștința unui neam, ziarele românești din Ardeal ar fi îmbrăcat azi doliul cel mare și tovarășii de muncă ce i-a avut odinioară puteau să dea curs neînfrânat durerii, — pe care dragostea de neam o înăbușe acum în sufletul lor...

Invățămintele ce se aleg singure pe urma unei pilde de felul celei despre care nu trebuie să scriem acum cu dinadinsul — vor rămâne totuș de cel mai mare preț.

Fie ca serviciile lui bune să covârșească odată partea de durere ce a pricinuit... și — Dumnezeu să-l ierte...!

Eugen Brote a fost înmormântat ieri la Râșinari. În urma lui a rămas o soție și 4 copii minori.

Tripla înțelegere și tripla alianță.

Expozeul primului ministru rus, Kokowzew.

Sedința de Miercuri a Dumei rusești a fost așteptată cu cel mai mare interes de cercurile politice rusești precum și de întreaga lume diplomatică europeană, fiindcă pe Miercuri a pro-

mis primul ministru rus că va da lămuriri asupra situației externe și a atitudinii Rusiei în fața evenimentelor mari ce se desfășură.

Tribunele sunt arhipline. Primul ministru, d. Kokowzew rostește un lung discurs în care arată programul legislativ care se va propune Dumei a IV-a, care trebuie să caute noi mijloace de îmbunătățire și de organizare politică și socială în Rusia pe baza principiilor strict legale stabilite de manifestul din 30 Octombrie 1905.

În privința situației externe, d. Kokowzew declară că însușirile rășboinice, arătate cu o rară umanitate de popoarele balcanice, au găsit simpatia cea mai caldă în toate inimile ruse. Poziția de mare putere slavă și ortodoxă, care a făcut până acum sacrificii enorme pentru a ocroti frați de neam și de lege, face ca Rusia nu poate să rămână indiferentă la faptul că aceste popoare au cucerit noi condițiuni de existență potrivite cu isprăvile desăvârșite și sângele vărsat și care trebuie să le asigure în mod temeinic interesele și dezvoltarea pașnică, înlăturând în acelaș timp pentru viitor probabilitatea de complicațiuni noi, în totdeauna periculoase pentru pacea europeană.

Amintindu-se cele mai fericite tradițiuni ale istoriei ruse și în deplină înțelegere cu opinia rusească exprimată, guvernul imperial nu ar putea de sigur să nu recunoască însemnătatea primordială a intereselor Rusiei; guvernul constată cu satisfacție că nu și-a schimbat atitudinea dela început și că a rămas calm în mijlocul neliniștii și a excitațiunii. Guvernul rusec nu a dat nici un motiv de a fi bănuit de planuri egoiste și de dorința de a înrăutăți conflictele: ci a fost mereu călăuzit de gândul de a rămâne păzitorul oredincios al datorii sale istorice și a demnității imperiului.

Ar fi prematur de a vorbi, în momentul de față, cum va fi rezolvită cutare chestie particulară ridicată de evenimentele balcanice și de principiile fundamentale de care guvernul va fi călăuzit când ceasul hotărâtor va suna; ele sunt indicate de trecutul nostru și de necesitatea de a combina condițiunile politice actuale.

Credincioși alianței noastre și înțelegerele cu alte puteri, singuri de ajutorul amicilor și aliaților noștri, nu vedem nici o utilitate de a ne opune grupărilor de puteri.

Toate guvernele care ar părăsi pe teremul discuției comune chestiunile fundamentale a situației politice actuale, făcând să reiasă diferitele interese imediate (și prin urmare secundare), ar asuma o gravă responsabilitate morală în posibilitatea de eventuale complicațiuni internaționale ulterioare.

Marile puteri au motive prea întemeiate de a căuta să înlăture dezvoltarea viitoarelor complicațiuni până la limitele amenințătoare pentru pacea Europei. Guvernul rus speră că sfertările solidare pe care le fac vor ajunge la o soluțiune care va împăca interesele lor cu reclamațiunile justificate ale Statelor balcanice.

Pentru aceste motive, guvernul imperial salută în mod sincer inițiativa britanică care a propus să se supună discuției preallabilă și comună a chestiunilor privitoare la lichidarea rășboiului în care interesele lor sunt în joc.

Primirea simpatică pe care această propunere a întâlnit-o în toate capitalele Europei, precum și adunarea ambasadurilor care s'a deschis la Londra trebuie să ușureze, soluția pașnică a crizei actuale.

Pătruns de dorința sinceră de a coopera prin toate mijloacele posibile la menținerea păcii europene, guvernul rus își exprimă speranța că, cu ajutorul lui Dumnezeu, silințele sale vor fi încoronate de succes și că evenimentele din viitor nu vor atinge interesele vitale rusești pe care suntem chemați să le apărăm cu toate forțele noastre în numele onoarei demnității Imperiului.

Discursul primului ministru a fost neconținut întrerupt cu aplauze furtivoase, mai ales părțile cuvântării relative la apărarea națională și la evenimentele balcanice. Marii Duci erau de față în loja imperială.

Discursul ministrului de externe al Italiei.

În acelaș timp, când ministrul președinte al Rusiei preciza în дума rusească atitudinea guvernului său, în camera italiană ministrul de externe al Italiei, marchizul San Giuliano, răspunzând la interpeleția deputatului Barzilai, făcea următoarele declarații:

— Reînoirea înainte de timp a alianței triple își găsește explicația în precipitarea evenimentelor externe. Treizeci de ani în șir tripla alianță a fost o sigură garanție a păcii europene. Tripla alianță a dovedit întotdeauna că nu urmărește decât susținerea păcii și în acelaș timp consolidarea internă a tuturor țărilor europene. Al doilea scop pe care l-am urmărit, a fost, să ne asigurăm câștigarea bunurilor acelora cari rezultă din situația noastră de aliați; presupunând însă că această alianță își va avea și în viitor temeiul în încrederea reciprocă, putând conta fiecare din cele trei puteri aliate la sprijinul celeilalte atunci când e vorba să câștige vre-o compensație în scopul menținerii echilibrului de puteri.

Cele mai interesate pe coastele Adriaticei sunt între marile puteri europene, Italia și Austria. Iată explicarea, pentruce raporturile din-

Și, înturnându-se spre Abiathar:

— N'ai câștigat prinsoarea, făcu el. Zebah nu ți-este dator nimic; iar tu, jăluește-te mamei tale.

Abiathar inclină capul în vreme ce Zebah proclama gloria și dreptatea marelui rege David.

Dar Solomon, fiul Bathsebei, se uită lung la tatăl său, și copilul clătina din cap cu un aer ciudat.

Solomon, fiul Bathsebei, avea pe atunci opt ani.

III.

Câtva timp după aceea, regele David invită la un mare banchet pe toți marii slujbași ai regelui. Bucătarul regesc dădea zor în toate părțile, și zorea și pe cei de sub poruncile lui, în vederea de a pregăti mai multe surprize pentru praznicul de seară.

El își pregăti cazanul, oalele, strachinele, tridentul; iar în cuptor ardea o flacăra mare.

Dar iată că Solomon, fiul regelui, se coborî în bucătărie.

— Imi datorești supunere, Kimor, spuse el bucătarului, vei face ce-ți voi porunci eu.

— Așa voi face, răspunse servitorul privindu-l pe copil.

— Ei bine, reluă Solomon, în loc de a pune bucatele tale pe foc, după cum e obiceiul, le vei așeza cam la doi coți departe de cuptor. Așa îți poruncesc eu.

— Mă voi supune făcu servitorul cu uimire.

Seara, David și oaspeții săi erau culcați pe niște sofale de lemn de cedru acoperit cu feldeș, în jurul bucatelor pregătite de Kimor. Candelabrele, depuse pe pământ, înălțau brațele lor de metal și de nuc deasupra oaspeților și aruncau în sala banchetului o lumină uluitoare. Purpura și aurul scânteiau în jurul mesei pe care ardea tămâia. Vinurile aromate își răspândeau parfumul, iar în coșurile bogate se resătau roadele roșii și daurite. Muzicanții esecutau melodii vesele. Flautul din trestie își unea sunetele cu acelea ale trompetei de corn, iar sunetul sec al castagnetelor și notele bărbătești ale țimbalelor răsunau în mijlocul acordurilor.

Deodată regele David scoase un strigăt de mânie.

— Pe Amoniții pe cari i-am împrăștiat de atâtea ori, zise el, cărnurile acestea sunt încă sângerânde, iar prăjiturile nici n'au simțit căldura cuptorului. Să mi se aducă numai decât bucătarul.

Kimar intră, tremurând, între doi soldați.

— Rege puternic, învingător al lui Amon, zise el, sunt nevinovat.

— Nevinovat! strigă regele; atunci de ce bucatele tale sunt crude?

— Rege puternic, am făcut după poruncile ce mi s'au dat.

— Și cine a îndrăznit să-ți dea porunci așa de stupide?

Bietului David îi era foame și foamea îl înrăiește pe om.

— Rege puternic, fiul tău Solomon...

— Solomon! exclamă regele. Să vie în fața mea.

Copilul veni numai decât cu ochiul și buza insufleteite de un zâmbet șagalnic. El îl privi pe tatăl său drept în ochi.

— Kimon a făcut ce i-am poruncit eu; zise el.

— Și de ce i-ai dat lui Kimor porunci? strigă regele.

Copilul tăcu câte-va clipe, apoi vorbi rar și domol:

— M'am gândit că focul care e în stare să topească un ghețar la distanță de doi coți, va putea cu atât mai ușor să frigă carnea pusă la doi coți departe de cuptor. M'am înșelat, dar cine nu se înșeală în lumea asta?

Chipul regelui David, mai întâi mâniat, se insufleți dintr'odată. Tatăl îl luă pe fiul său în brațe și sărutându-l pe frunte:

— Ești un înțelept! zise el.

Apoi chemă în fața sa pe Sadok, pe Nathan și pe Benaiah și rosti cu un glas puternic:

— Voi toți, înălțați-l pe Solomon pe asinul meu și descindeți cu el în orașul Ghihon. Curtea toată să vă urmeze. Dați onțiunea fiului meu. În fața lui să se incline toate frunțile, toate muzicele să isbucnească, inimile să bată toate și toți copiii Domnului să strige: „E Solomon, fiul lui David și al Bathsebei, e Solomon înțeleptul, e Solomon cel Drept. Domnul să ție zilele regelui nostru.”

tre aceste două state aliante au devenit, au trebuit să devie din cele mai amicale. Ambele sunt de acord și în ce privește chestiunea autonomiei albaneze, cerând pe seama acestei națiuni, pe baza principiului de naționalitate și a parității, deplină independență să primească garanții pentru libera ei dezvoltare culturală și economică și să devină cu timpul un factor hotărâtor în echilibrul politic din Balcani.

Iată, pentruce tripla alianță e azi atât de necesară și nu putem decât să ne felicităm că ni-a succes a o refnoi sub aceleași condițiuni și a contribui astfel și mai mult la susținerea păcii universale. În același timp trebuie să ne exprimăm bucuria că, după asigurările ce am primit dela ministrul de externe al Austro-Ungariei, numirea baronului Conrad ca șef al statului maior austriac nu stă în nici o legătură cu politica externă a monarhiei, așa că și în acest punct se dovedesc intențiunile pacifice ale Alianței triple.

Lămuririle d-lui Teleszky.

Panica dela institutele de bani. — Alarmarea depozitarilor e neîntemeiată. — Care e adevărata primejdie?

Complicațiile externe și nesiguranța zilei de mâine de săptămâni de zile țin lumea într-o continuă iritație. În repetite rânduri am scris despre marea primejdie ce ascunde alarmarea neîntemeiată a publicului, a celui public care în primul rând e interesat în criza actuală, fiind vorba de siguranța banului depozitat în bănci și prin urmare chiar de existența lui.

Asaltarea băncilor din partea depozitarilor de bani constituia adevărata primejdie pentru stat și cetățeni decopotrivă. Baza organizației economice o formează *încrederea* și credem că nu e nevoie să expunem pe larg că în statele moderne tocmai această încredere, tocmai creditul e promotorul consolidării economice a statului și a cetățenilor. Tara, în care creditul a fost compromis sau care nu-l poate apăra și dezvoltă, dovedește că nu e capabilă de o organizație economică modernă. Ei bine, care stat european va lăsa, fie împrejurările oricât de grele, să i se compromită creditul, baza întregii vieți economice, baza însăși a existenței statului? Am accentuat la timpul său, că întocmai ca și în alte state apusene, așa și în Ungaria statul s'a grăbit să asigure ordinea de drept pentru toate împrejurările. Alarmarea publicului, provocată de speculanți fără scrupule, nu poate avea ca urmare decât slăbirea institutelor de bani și îngreunarea misiunii ce statul a luat asupra sa, asigurându-le existența și progresul.

În sesiunea de Miercuri a camerei ungare, ministrul de finanțe Teleszky a expus pe larg motivele cari îndeamnă pe legislatorii statelor moderne să asigure pentru toate timpurile ordinea legală în stat. Dăm în cele următoare, pentru deplină liniștire a opiniei noastre publice, declarațiile de mare interes ale ministrului Teleszky, venite ce-i drept cam târziu, dar totuși binevenite.

— Nu cred, a spus ministrul, să se găsească în Ungaria un singur om, cunoscător al organizației de stat, care să se îndoiască în capabilitatea statului de a susține în orice împrejurări ordinea legală. Stând lucrul așa, lipsește orice bază obiectivă ca cetățenii să-și piardă încrederea în stat. Sguduirea încrederei cetățenilor în siguranța statului înseamnă sguduirea statului însuși. Nu poate forma obiect al neîncrederei nici teama că pacea europeană ar fi primejduită în urma încordărilor dintre monarhia noastră și dintre Serbia. Lucrul acesta de alt-

fel l-am mai accentuat într'un rând și regret că nici asigurările liniștitoare ce le-am dat atunci în același timp cu ministrul de interne austriac, nu au aflat destul crezământ. Ei bine, nimic nu poate fi mai periculos pentru situația economică a unui stat decât tocmai lipsa de încredere și iritația neîntemeiată a publicului. În zilele grele prin cari trecem avem cu toții datoria să lămurim pe cetățeni că prin scoaterea banilor depozitați la bănci, păgubim chiar interesele marelui public.

Cronică din Paris.

Răsboinicii! — O nedreptate odioasă. — Cine va fi noul președinte al Republicii franceze?

Paris, 16 Decembrie.

Din Austro-Ungaria ne sosese un svon de zîngănit de o umbră surdă și zorit: umbre soldățești trec noaptea în drum de fier, se opresc pe la stații, apoi iar își urmează drumul înspre hotare. Un corespondent al lui „Journal” a făcut prin monarhia dv. o anchetă sigură dar discretă, și astăzi ne vorbește de o imagine răsboinică, cu cântece patriotice și urale înălțate. În vremea asta Austro-Ungaria se pregătește să se prezenta la congresul din Londra cu mureșii de moshii în mână. Pe ce fapt să ne bizuim mai curînd, se întrebă diplomații francezi: pe de o parte o mobilizare sigură și neîncetată, înspre hotarele Serbiei și ale Rusiei, pe de altă parte asigurări de pace câte dorești. Impresia generală în Franța e că Austro-Ungaria nu e nici ea bine fixată asupra intențiilor ei, și că mobilizează fără nici o hotărîre bine stabilită de a face răsboiul sau de a răstra pacea. Opinia publică franceză e în orice caz extrem de calmă și aici nici nu se pomenește măcar de pregătiri militare de nici un fel.

Opinia publică franceză e calmă și liniștea ei n'a fost tulburată nici măcar de articolul din *Freie Presse*, prin care un feld-maresal austriac în activitate stăruiește Germania să tragă Franței o bătăie strasică „pe pământul francez” pentru a tăia mureșii Rusiei (?). Ar fi așa ușor, într'adevăr, ca o putere militară ca a Franței să mănânce „o bătăie strasică” numai cât ai număra până la zece! Germanii stie de altfel că n'are decât să ridice degetul pentru armata franceză care, fără nici o exagerare, e cel puțin tot așa de bună ca oastea lui Wilhelm II, să fie pulverizată. Germania e de mult convinsă de aceasta și dacă n'a prăpădit-o până acum pe Franța, asta e fiindcă îi e milă de biata ei vecină dela apus. Incidentul dela Agadir nici n'a dovedit altceva. De aceea Franța a jurat Germaniei o recunoștință eternă... Iar explicația spiritului ei conciliant nu trebuie căutată nici în iubirea ei de pace, nici în siguranța pe care i-o dă una din cele mai bune armate ale omenirii, ci în groaza pe care i-o inspiră profetiile articolului din „Freie Presse”.

„Cât n'as da Doamne! să mă pot strecura măcar pentru câteva minute în sufletul vre-unuia din acești cugetători vulcanici, ca să văd, să simt, să pricep cam ce se întâmplă în organele, în creierul unui om care, chiar când patria nu îi e primejduită, încearcă o aprigă voluptate la gândul suferințelor de mii de cadavre ale unui câmp de luptă urias, la ideia milionelor de mutilați, a mamelor și a văduvelor cernite, a neamurilor flămânzite, a aspectului lugubru ce le-ar prezenta satele și orașele continentului nostru în cazul unui război european. Cât aș dori, într'adevăr, să încerc cel puțin un minut, ca să-mi pot da seama, simțimintele unei ființe omenesti care dorește realitatea unui astfel de dezastru, cu înfrigurarea voioasă a tînarului ce se pregătește să meargă la cea dintâi a sa înfățișare, de amor. Trebuie să fie extrem de pasionant!”

— În catul al cincilea a unei case din Montmartre locuiește pictorul Degas, unul din cei mai mari artiști francezi contemporani. E un om bătrîn, cam maniac, aproape orb, care de mulți ani nu mai lucrează din pricina acestei infirmități. Trăiește modest din stărușoara nu prea mare, pe care și-a agonisit-o pe timpul activității lui artistice. Căci numele lui a apărut întotdeauna scânteietor în mediile intelectuale ale Franței.

Acum o lună, un tablou al lui Degas a fost vândut cu 280.000 franci: săptămâna trecută, o

altă pânză a sa, a găsit cumpărător cu prețul de 435.000 franci. Fericit pictor! vă veți spune: a-vea i într'ă duium în casă.

Cât v'ați înșela! Din sumele enorme produse de vânzarea operelor lui, Degas nu se alege cu nici un ban. Tabloul care s'a vândut cu suma de aproape o jumătate de milion, a fost cedat acum 20 de ani de către artist, numai pentru 500 franci. Cei cari se îmbogățesc pe urma lui sunt pur și simplu negustorii de tablouri.

Există la Paris o categorie de oameni — o vrei în mare parte — cari umblă din atelier în atelier întru căutarea tinerilor pictori de mare talent, pe cari îi roade mizeria. Și cu cât artistul e mai sărac, cu atât ochii negustorului de tablouri se aprind de mulțumire. El cercetează așa dar atelierul, alege pânzele de mare merit, pe cari artistul le cedează pentru o bucată de pâine, apoi le îngrămădește în pod, unde le lasă mulți ani. În vremea asta, bietul pictor de odinioară a ajuns celebru și apreciat. Dar negustorul nu se grăbește să-și vîndă rezerva de tablouri. El așteaptă ca artistul să moară, ori să orbească, după care, în urma unei reclame foarte abile, desface pânzele, le vînd cu prețuri fabuloase, dar artistului, sau dacă a murit, familiei lui, nu îi cedează nici o centimă. După cum vedeți, niște adevărați rechini.

Câte nume n'am putea cita, nume de pictori celebri, morți de mizerie, asupra cărora lăcomia acestor rechini a speculat într'un mod măruș. Marele Millet a avut această soartă și azi o are Degas. Dar opinia publică s'a revoltat — și în curînd se va vota o lege asupra drepturilor artistice, prin care se va stăua ca artistul sau moștenitorii lui, să aibă un drept de cel puțin 20 procente asupra vânzării tablourilor lui. Ceea ce ne uimește în această lege este de sigur faptul că ea n'a fost votată mai de mult.

— Peste câteva săptămâni va avea loc alegerea noului președinte al Republicii, pe un period de șapte ani. Detaliu caracteristic: nici o mișcare nu se observă în opinia publică față de acest eveniment important. Bătrînul Armand Fallières se duce, după el o nouă figură va înfățișa Republica, și cu toate acestea Francezii nu sunt cătuși de puțin curioși să cunoască pe acela care îi va reprezenta. În Statele-Unite, campania prezidențială agită spiritele cu un an înainte de alegere; cetățenii se sbuciumă, fac pronosticuri, stabilesc probabilități... La noi, alegerea va avea loc în Ianuarie; acum suntem în mijlocul lui Decembrie și totuși, opinia publică și reprezentanța ei, presa, rămân extraordinar de flegmatice. Este un bine acesta? este un rău?

Care dintre Leon Bourgeois, Deschanel, Doumer, etc. va fi președintele Republicii franceze? Abia de ne întrebăm aceasta, cu un fel de indolență nepăsătoare. „Ce popor curios! Cât este de indiferent, de condamnat de indiferent se arată față de destinele țării lui!” exclamă unii. „Cât de admirabilă e organizația acestui stat! totul funcționează așa de bine, încât pare indiferent lucru un simplu schimb de nume sau de persoane în conducerea lui!” strigă ceilalți. Și unii și alții au poate dreptate.

Totuși te stăpânește un simțământ ciudat, o emoțiune par'că, gîndind la epoca, la întreaga epocă ce stă să dispară, odată cu retragerea lui Armand Fallières. În ori ce monarhie, domnia suveranului formează un bloc mai mult sau mai puțin mare după anii de domnie a acestui suveran. De-ar stăpîni el cincizeci de ani bunăoară, acest interval, ori câte evenimente l'ar întîmpla, rămîne întreg, formează un tot, o epocă, legată de numele stăpînitorului. Odată cu urcarea pe tron a noului suveran, începe și o eră nouă, chiar dacă monarhul cel nou nu face decât să continue o stare de lucruri vechi. Același lucru se întîmplă și cu republicele, în mod mai puțin intens. Viața Republicii franceze bunăoară, e întretăiată în epoci scurte de câte 7 ani, formînd tot atâtea blocuri mici dar complete în istoria Franței. Acuma, suntem pe pragul unei noi epoci a aceleas istorie, chiar dacă am admite că afară de numele prezidențial, nu s'ar schimba nici o iotă în mersul statului francez.

Da, o epocă întreagă intră în trecut — și cu dănsa, micile acțiuni ale tuturor acelor cari au contribuit la viața ei. O epocă intră în trecut — o parte din propria noastră existență. Cât de melancolică e totuși, această constatare!

C. R. B.

Rétay și Benedek

intreprindere industrială de artă bisericască, sculptare de anvoane, altare și statui, — aurire și decōrare de biserici.

Budapest, IV., Váci-utca 95. (saját ház).

În atelierul nostru se execută: altare anvoane presbiterii, bănci, rame pentru icoane și tot ce este necesar la împodobirea bisericilor. — Odăjdii, prapore, potire, candelabre, sfeșnice, etc. etc. — Altare vechi se auresc și se rînovează. — Liferează statui sfinte, icoane, cruci lucrate artistic, pe lângă prețurile cele mai ieftine.

Din Maramurăș.

Cea dintâi adunare generală a despărțământului „Vișău-Iza” al Asociațiunii, ținută în Dragomirești, la 1 Decembrie.

Ziua de 1 Decembrie n. 1912 va trebui să se scrie cu litere de aur în analele culturale ale Maramurășului, căci, în această zi s'a ținut cea dintâi adunare generală a tânărului despărțământ maramurășan.

Des de dimineață sosesc preoții din trei tracte protopopești: a Ieudului, Izei și a Vișăului, pentru ca să slujească cu solemnitate sf. Misă. Sf. Slujbă se servește de câtră preoții: Ion Coman, protopop în Vișăul de jos; Aurel Zoicas în Ieud; Emil Bran în Dragomirești; Artur Anderco în Cuhea; Ștefan Pop în Glod și Ion Birlea, capelan în Ieud. Răspunsurile liturgice le-a cântat cu multă măiestrie inv. român din Vișăul de jos A. Mărginean.

Biserica era îndesată de popor, cei mai mulți au trebuit să stea pe afară împrejurul bisericii, căci era imposibil să încapă în biserică. La sfârșitul Mizei, preotul local E. Bran, purceând din textul Evangheliei: „Suflete ai multe bunătați” ține o predică ocazională, în care a arătat în chip alegoric bunătațile neamului românesc, primite dela Dumnezeu, și modul cum trebuie să-și agonisească fiecare creștin român, țarina sa, sufletul, prin mijloacele ce-a primit în scopul acesta: prin cultivarea limbei materne și prin deșteptarea minții. După care invită pe toți cei prezenți, ca să meargă la biserică cea nouă de piatră, unde se va ține adunarea generală.

După sfârșitul slujbei, toți cei prezenți, atât intelectuali cât și țărani se îndreaptă câtră biserică cea nouă.

Dintre intelectuali au fost de față:

Emil Bran, directorului despărțământului, secretarul Dr. Gavrilă Iuga, Dr. V. Mester, avocat, Artemiu Anderco, Ioan Tartia, Ion Birlea preoți, membri în comitetul despărțământului; Aurel Zoicas, Ștefan Pop, preoți, Ion Coman, protopop, Paul Moldovan, Dr. Gh. Birlea, medic-dentist în Sighetul Maramurășului, Laurențiu Bran preot în Săplacul de Someș membru în comitetul despărțământului nou al Astei „Jibou”, Adrian Mărginean învățător, Alexandru Moldovan cand. de adv. în Vișăul de sus, Grigore Țiplea inv. Ieud, Iulian Boca inv. de stat în Dragomirești, Lupu Ofrim contabil la banca ungurească din Dragomirești, Dna Alexandrina Pop m. Anderco preotcasă în Cuhea. Dintre poporeni au fost de față foarte mulți chiar și din satele învecinate, astfel din Ieud, Săliștea, Cuhea, Bocicoel în număr peste 1500.

Prezidentul: *preotul Emil Bran*, deschide adunarea printr'o cuvântare ocazională foarte potrivită, desenând țintele multiple ale Asociațiunii.

Cuvântarea frumoasă a fost răsplătită prin aclamațiile neîntrerupte ale poporului.

După aceea se alege cu aclamare de notar ad-hoc al adunării preotul capelan din Ieud *Ion Birlea*, iar de verificatori al protocolului preotul *Artemiu Anderco* și avocatul *Dr. V. Mester*.

Secretarul despărțământului avocatul *Dr. G. Iuga*, cetește raportul despre activitatea dezvoltată în decurs de un an și jumătate de când s'a înființat despărțământul; iar raportul casarului *Dr. Ilie Chindriș*, nefiind dânsul de față, îl cetește notarul *Ion Birlea*.

La propunerea preotului *A. Anderco* se alege comisia de 3 pentru studiarea rapoartelor. Se alege cu unanimitate preoții *I. Tartia*, *I. Birlea* și *Șt. Pop*.

După care adv. *Dr. V. Mester* ține o conferință liberă „*Despre mijloacele de înaintare, folosul învățătorei și datorința noastră de a ne cultiva*”. Prelegerea instructivă a fost ascultată cu cea mai mare atențiune până la sfârșit.

Preotul capelan *Ion Birlea*, referentul comisiei de 3, împărtășește adunării generale rezultatul cenzurării rapoartelor, după care din raportul secretarului apare, că:

a) comitetul a dezvoltat o activitate vrednică de recunoștință, și pentru anul viitor a stabilit un program bogat și ducător la scop;

b) preoțimea din cercul despărțământului e la culmea chemării sale, până când învățătorii arată o desinteresare generală, abia 2—3 ajută cultivarea poporului în cadrele Asociațiunii;

c) poporul se interesează de mișcarea culturală, ceea ce arată numărul mare al membrilor afluți.

Conformând datele din raportul secretarului, cu privire la numărul membrilor ajutători însem-

nați în raportul secretarului, comisiunea află o deosebire mare între numărul membrilor și între taxele plătite.

Deci referentul comisiei de 3 propune adunării generale:

1. Raportul bine alcătuit al secretarului să se publice în foile noastre zilnice: *Românul* și *Gazeta Transilvaniei*.

2. Să se exprime mulțumită atât directorului și secretarului, cât și celorlalți intelectuali, cari au conlucrat la deșteptarea simțului național, prin înființarea despărțământului și prin prelegerile populare.

3. Să nu se trimită la comitetul central, nici abonamente la biblioteca populară, nici lista de membri ajutători din comunele singuratiche cu înconjurarea comitetului cercual, ci să se înființeze în toate comunele agenturi, cari vor avea datoria să înscrie membri, să încaseze taxele și să distribuie cărțile. Lista de membri o vor trimite secretarului, care va trimite mai departe actele și suma încasată.

4. Cărțile cari nu vor sosi la destinațiunea lor să se reclameze prin comitet, pe baza relațiunii agenturilor.

5. Membrii ordinari să plătească taxa anuală, cel mult până la ziua adunării generale cercuale, încolo restanțierii să fie arătați la comitetul central pentru încasarea banilor prin încredințare postală.

6. Să se primească propunerea comitetului referitoare la cererea unui ajutor de 200 cor. dela banca românească din Sighet „*Maramurășana*” pentru compactarea cărților adunate pentru biblioteca populară a agenturii Asociațiunii, din comuna Ieud.

7. Să se exprime mulțumită dlui *E. Chiffa* pentru darul ce am primit din marinitatea dsale.

8. Prin contact mai des cu intelectualii din comuna *Rozavlea*, comitetul desp. să încerce a-i câștiga pentru ideea Asociațiunii, la caz de nesuccedere să formeze în acea comună o agentură din membrii ajutători țărani.

Propunerile se primesc cu aprobări generale, după care comisia de 3 se încredințează ca să înscrie membri noi. *Membri ordinari*, plătiind taxa de 10 cor. s'au înscris: *Dna Alexandrina Pop m. Anderco* preoteasă în *Cuhea*, *dșoara Maria Bran*, *dșoara Florica Bran* din *Dragomirești*, *Dr. Gh. Birlea* medic în *Sighet*, *Alexandru Moldovan* candidat de avocat, feciorul șef-redactorului *Gazetei*, *Paul Moldovan* preot ort.

Membri ajutători: 29 din Ieud și 21 din *Dragomirești* toți țărani.

Astfel numărul membrilor ajutători se urcă la numărul considerabil de **612, toți țărani**. Dintre toate despărțămintele existente, singur desp. *Brașovului* și a *Făgărașului* are mai mulți membri ajutători, ca desp. *maramurășan*. Și avem nădejde tare, că în privința numărului membrilor ajutători în scurtă vreme va întrece toate despărțămintele Asociațiunii.

Președintele apoi cetește propunerile dlui *Alexandru Moldovan* candidat de avocat în *Vișăul de sus*, cu privire la activitatea anului viitor al despărțământului și anume: *pentru îmbrătoșarea diferitelor ramuri industriale, pentru organizarea expozițiilor de țesături maramurășene și alți rami de industrie sau economie și expoziții de copii*. Propunerile se dau comitetului pentru cenzurare.

Di *Dr. Vasile Mester*, propune să se trimită o telegramă de felicitare dlui *Andrei Bârsan* președintelui Asociațiunii, în semnul încrederii și devotamentului nostru față de înalta instituțiune culturală română și față de ilustrul bărbat al ei. Propunerea se primește cu însuflețire, după care preotul ortodox din *Dragomirești* *Paul Moldovan*, își exprimă părerea de rău că a fost apostrofat foarte aspru în *Românul* și *Gazeta Transilvaniei*, fâgăduiește solemn, că va lucra și dânsul pentru deșteptarea și luminarea poporului român *maramurășan*.

Președintele, mulțumește tuturor, dar în special norodului, și-i roagă ca cele auzite să le povestească și celorlalți, cari n'au avut norocul să fie de față la cea dintâi adunare generală a despărțământului „*Vișău-Iza*” al Asociațiunii, după care închide adunarea.

Înainte de ce aș sfârși scrisoarea aceasta, îmi țin de datorie a atrage atențiunea intelectualilor români, mai ales a tinerilor din *Sighetul Maramurășului*, ca să cetească aceste rânduri modeste, din cari vor vedea, că prin „*Asociațiune*” mult bine poate face norodului, și să se îndemne, ca și dânsii cât de curind să înființeze al doilea despărțământ

al Asociațiunii în *Tara voievozilor Dragoș și Bogdan*, căci până atunci nu putem zice că *Maramurășul românesc* întreg s'a deșteptat.

Correspondent.

Situația internațională.

Serbia cedează?

Belgrad. — „*Stampa*” publică următoarea știre inspirată, afirmativ, din sursă competentă: Guvernul sârbesc cedând pretențiunilor Austro-Ungariei, este învoit să primească, în interesul păcii, următoarele condițiuni:

1. Serbia declară că voiește să trăiască în bune relațiuni cu Austro-Ungaria, dar numai așa, că prin aceasta autoritatea de stat a Serbiei libere și independente să nu sufere nici o vătămare.

2. Serbia aprobă autonomia Albaniei, dacă în schimb ar primi un port în Adriatică, pe care ea, Serbia, l-ar întrebuința numai pentru scopuri comerciale.

3. Austro-Ungaria va avea un drept de preferință pentru viitoarele împrumuturi și comenzi de stat precum și favoruri comerciale pentru mărfurile austrougare spre Salonic.

Concediu pentru sărbătorile Crăciunului ori demobilizare?

Viena. — Aici s'au răspândit știri despre o apropiată demobilizare a monarhiei. Correspondentul dtră a aflat în această privință următoarele:

— *În fiecare an cu câteva zile înaintea Crăciunului o parte a soldaților erau concediați. Comandamentul militar nici de astădată n'a voit să lipsească pe soldați de acest favor.*

Și de astădată pe sărbătorile Crăciunului concedierea se va face în aceeaș măsură ca și altădată. Acesta este adevărul asupra știrilor răspândite despre o eventuală demobilizare a trupurilor dela granițele monarhiei.

Rusia demobilizează?

Breslau. — Se știe că trupurile din districtul dela graniță ar fi fost revocate și că începând de ieri ele ar și fi început a se retrage în interiorul țării. Faptul acesta incontestabil ar fi un semn vădit despre începutul demobilizării trupelor rusești dela granițele țării.

Conferența ambasadurilor.

Berlin. — Conferența ambasadurilor, după cum se pare va avea un rezultat favorabil și va lua sfârșit chiar săptămâna aceasta. În ce privește conferența de pace se pare că Turcia va provoca oarecari greutăți din cauza unor chestiuni financiare.

Portul din Adriatică și autonomia Albaniei.

Londra. — Conferența ambasadurilor a adus ieri hotărârea, că tripla înțelegere se va pronunța asupra chestiei Albaniei numai după ce reprezentanții triplei alianțe vor fi designat li-mitele Albaniei autonome.

Tratatul de pace.

Berlin. — Tratatul de pace, probabil că nu vor fi întrerupte. În cazul acesta se va putea aplana și diferendul turco-grec. Conferința ambasadurilor nu depinde în nici un caz de durata tratatelor de pace, e posibil însă ca membrii congresului de pace să rămână în contact cu ambasadorii marilor puteri.

Budapesta. — „*Pester Lloyd*” află din București: *D. Mișu* noul reprezentant al României la *Londra*, va pleca astăzi sau mâine la postul său. *D. Mișu* e un diplomat dintre cei mai capabili, bun cunoscător al situației în Orient, prieten intim al lui *Daneff* și a fost desemnat ca în momentul oportun să reprezinte interesele României la conferința ambasadurilor. În acelaș timp *d. Mișu* va urmări cu toată atențiunea tratativele de pace. Rămânând mereu în contact cu *d. Daneff*, *d. Mișu* va căuta să obțină dela dânsul o declarație obligătoare relativ la pretențiunile formulate de România. La București se presupune că concesiile ce le va face Bulgaria

vor depinde de avantajele ce le va putea obține Bulgaria pe urma războiului cu Turcia.

Paris. — Corespondentul din Londra al ziarului „Matin” a avut o convorbire cu Daneff. Ziaristul a întrebat pe bărbatul de stat bulgar, ce se va întâmpla, dacă delegații turci nu vor să discute cu delegații greci în conferința de pace. Daneff a răspuns că statele balcanice au început împreună războiul cu Turcia, deci tot împreună trebuie să încheie pacea. Dacă turcii își mențin pretențiile, atunci ne vom revedea din nou la Ceatalgea.

Bulgarii renunță la Adrianopol, dacă vor primi în schimb Salonicul.

Viena. — „Grazer Tagespost” publică în numărul de mâine o știre care va provoca o mare senzație și surprindere în toate cercurile. Ziarul află din sursă demnă de toată încrederea că acum câteva zile s'a încheiat o înțelegere între Bulgaria și Turcia asupra soartei Adrianopolului și a Salonicului. Pe baza acestei înțelegeri Bulgaria va lupta numai de formă în conferința de pace dela Londra pentru posesiunea Adrianopolului, deoarece de fapt acest oraș va rămâne în posesiunea Turciei, în schimb Bulgaria va primi orașul Salonic. În cazul dacă se simte nevoie Bulgaria va încheia un tratat de pace special cu Turcia, ba se poate întâmpla ca aceste două state să încheie în urmă alianța în limita posibilității. Turcia va încheia și cu Serbia un tratat special de pace, astfel Grecia va rămâne pe din afară, părăsită cu desăvârșire. În cercurile bine inițiate se spune că conferința ambasadurilor va lua sfârșit înaintea conferinței de pace.

Turcia nu ve ceda.

Berlin. — „Lokalanzeiger” află din Constantinopol că cercurile conducătoare ale armatei nici nu vor să audă ca Turcia să cedeze Adrianopolul, Kirkilisse și Dedegaci și să plătească o indemnizație de război Bulgariei. Cercurile militare turcești regretă că s'a încheiat armistițiul. Armistițiul a fost numai în avantajul armatei bulgare, care în acest interval s'a putut reculege, pe când înaintea încheerii armistițiului armata turcă se afla în situația de a începe ofensiva contra bulgarilor.

Relațiunile dintre România și Bulgaria.

Köln. — „Kölnische Zeitung” află următoarele din București:

Cu privire la vizita lui Danev la București se anunță că această vizită a contribuit foarte mult la îmbunătățirea relațiilor dintre România și Bulgaria. Danev a putut să se convingă din declarațiile bărbaților de stat român, că România pretinde necondiționat rectificarea graniței, și că bunele relațiuni dintre aceste două state se vor putea menține numai cu această condiție. România nu se mulțumește cu o altă recompensă și este decisă chiar să recurgă la extrem, decât să permită ca în Balcani porțiunile dintre puteri să sufere o așa schimbare care va fi în detrimentul României.

Rusia și România.

București. — Președintele centrului din Duma rusească, Vladimir Lwoff, a trimis dlui Cantacuzino-Paşcanu, președintele camerei române următoarea telegramă:

„Membrii partidului centrului din Duma imperială amintindu-și luptele frățești ale celor două națiuni, unite printr'o religioasă și o glorie, aclamă poporul român. Să trăiască România, să nu înceteze de a prospera, ca sângele nobil vărsat de aliații români și ruși pe glorioasele câmpuri de bătăie, să servească drept vecinică cheazășie, pentru prietenia celor două popoare cari au apărat aceeaș frumoasă cauză”.

Petersburg. — Naționaliștii au trimis telegrama următoare președintelui camerei deputaților din București:

„Partidul rus nationalist din Dumă, întrunit pentru prima oră după ziua semnificativă dela 28 Noemvrie, salută în persoana dv. pe poporul coreligionar român care s'a unit cu noi acum 35 de ani pe câmpul de luptă sub ocrotirea M. S. regelui Carol. Sperăm că amintirea luminoasă a trecutului glorios va servi și în viitor a forma

o legătură puternică între poporul vostru și al nostru”.

Tarul Ferdinand în Salonic.

Atena. — Tarul Ferdinand al Bulgariei a sosit în Salonic. I s'a făcut o primire entuziastă. În capela curții s'a oficiat un serviciu dzeesc la care au participat regii Gheorghe al Greciei și Ferdinand al Bulgariei precum și principii bulgari Boris și Ciril. Seara a avut loc la palat un dineu în onoarea regelui bulgar. De aici Ferdinand va pleca la Demir-Hisar, unde probabil va avea o întrevedere cu regele Petru al Serbiei.

Luptele navale între greci și turci.

Atena. — Comandantul flotei din Marea Egee telegrafiază asupra luptei navale care a avut loc cu cea turcă între Dardanele și Imbros. În tot timpul luptei cu flota vrjmașă, aceasta a fost sub protecțiunea forturilor. După un ceas, vasele turcești s'au întors în desordine în Dardanele. Flota noastră a urmat a încrușișă până la orele trei seara când a ieșit în largul mării. Trei destroyere turcești au încercat să iasă în Helespont însă fiind urmărite de destroyerele grecești s'au întors în strimtori. Pierderile noastre sunt de 5 oameni răniți.

Pentru aeroplanul „Ardealului”.

Colecta din Hașfalău (Târnava-mare) pentru aeroplanul Vlaicu III este următoarea:

Nicolae Doctor preot	2.—
Romul B. Doctor preot	2.—
Vasile Muntean învățător	2.—
Octavian N. Doctor	2.—
Remus I. Doctor	2.—
Maria Savu	2.—
Eugenia Morariu	2.—
Vasile Coman Flori	1.—
Zaharie Coman	1.—
Mihailă Lăpădat	1.—
Zaharie Peșculă	1.—
Vasilie Loanea iunior	1.—
Ioan L. Morariu	1.—
Niculae Dreghiciu	1.—
Ironim Larga	1.—
Vasilie Savu iunior	1.—
Mihailă Dreghiciu	1.—
Achim Todoran primar	0.50
Vasilie Morariu	0.50
Petrica Felegean	0.50
Ioan M. Morariu	0.50
Mihailă Balu	0.50
Nicolae L. Morariu	0.50
Nicolae Lăpădat	0.40
Ioan Lăpădat	0.40
Vasilie Coman	0.40
Nicolae Constantin	0.40
Nicolae Coman	0.30
Ioan Lăpădat Anisii	0.30
Dumitru Solomon	0.30
Ioan Coman	0.20
Vasilie Todoran	0.20
Dumitru Lăpădat	0.20

In total: 30.30

INFORMAȚIUNI

Arad, 20 Decembrie 1912.

Chestia crucii dela Sanislău.

Membrii senatului parohial — în numele tuturor credincioșilor români din loc — își țin de cea mai plăcută datorință a aduce călduroase mulțămiri partidului național român și anume: președintelui Dr. Teodor Mihali și dlui Dr. Alexandru Vaida pentru osteneala și părtinirea în parlament a crucii ridicate de Demetriu Szilágyi, care de ani stă nesfințită în mijlocul satului din cauza inscripției românești de pe ea.

Anunțăm cu bucurie, că rescrisul de reabilitare pentru dulcea noastră limbă a sosit deja de trei zile.

Crucea așadar se poate sfinți și cu dor așteptăm timpul potrivit, să serbăm cu demnitate, împreună cu iubiții noștri deputați, învingerea dreptății.

Sanislău, 14 Decembrie.

Alexa Pop protopop-paroh local, Alexandru Bonea, Vasiliu Kerezsi, Demetriu Tănădi, George Szilágyi, Vasiliu Cozma, Demetriu Pop, Demetriu Szilágyi, Grigorie Mureșan, Mihaiu Atyim, Vasiliu Saftos, Ioan Bogdan, Ioan Magyar, George Danila, — membrii senatului parohial.

Dela societatea „Petru Maior”. Societatea „Petru Maior”, mulțumește călduros următorilor sprijinitori ai săi, cari au binevoit să se înscrie de membrii fondatori, contribuind astfel și mai trainic la sporirea și statornicirea unei munci românești în sânul studenției noastre de aici.

Prea Sf. Sa Ioan I. Papp, episcop al Aradului și al părților ungurene 100 cor., D-na și d. colonel Silviu de Herbay câte 200 cor., Prea Cuvioșia Sa Ghenadie G. Bogoeviciu protosincol în Budapesta două acții a 50 cor. dela banca „Severiniana”.

Totodată mulțumim domnilor Tache Andreianu Brașov, Dr. George Maior, profesor București pentru cărțile dăruite bibliotecii noastre (12 și 2 volume).

Budapesta, în 15 Dec. 1912. Pentru societate: Vasile Stoica, președinte. Emil Teposu, secretar.

Jubileul casinel române din Beluș. Cu prilejul împlinirii de 40 ani de activitate a acestor casine se pregătesc serbări festive și un tablou colectiv al bărbaților merituosi și susținători ai instituției acesteia. Hotărâri luate în ședința adunării generale dela 8 Decembrie c. a noii comitet al casinei ales pentru anul 1912—1913, — Ioan Bușita, președinte, Dr. Aug. Ciavici vicepreș., Dr. Gavril Cosma, Dr. Petru Hectou, Francisc Hubic, Florian Meze bibl., George Micale, Ioan Mociăni, Dr. Eugen Nyeki, Dr. Ioan Ossian, Dr. Cornel Pap, Mihai Papluca, Dr. A. Pteanc, Nicolae Roman și Paul Teohar, cassa.

Din Cluj. Ni se scrie: Fiind viața culturală de aici în plenul dezvoltării sale, cred, că și momentele de astă-dată descrise își au dreptul lor de existență în paginile frământărilor noastre sociale.

Imi iau voie a fixa în deosebi trei momente de ordin superior cultural, petrecute în zilele din urmă.

Invederate fiind modestele opaițe culturale din Cluj și jur și cunoscut fiind indiferentismul românesc, sunt convins, că numai îmbucura ne poate faptul reînființării „agenturii Asociațiunii” pentru universitari. La cochemarea inimozului advocat Dr. Nemeș tinerimea s'a înrolat cu drag sub drapelul „mamei noastre comune”, organizându-se în cadrele unei agenturi. Fapt e că cutreierarea serioasă a împrejurimii de o seamă de tineri însuflețiți ar fi o înțelegere adevărată a chemării studenției noastre, care prin zelul său pe aceste terene ar avea cu un titlu de drept mai mult la banala expresiune de „floare a națiunii”. Fiind compus acest ram tânăr al Asociațiunii din puteri neistovite, suntem îndreptățiți chiar a auzi vesti cât mai înălțătoare despre activitatea celor grupați în jurul agenturii.

Fie, ca munca astfel depusă pe altarul națiunii să însemne un început serios de lărgire a orizontului frământărilor studențești de dincoace de Carpați. Seratele și entuziazmul între murii convenirilor sociale formează abia o latitudine a activității tinerimii; cei mulți deci înainte!

Despre serata artistică-literară a doua din 14 Dec. despre frumosul succes realizat s'a raportat de alții în aceste coloane.

Vrednică de menționat e adunarea generală a casinei române, ținută Duminecă în 15 Dec.

În care în prezența unui public numeros s'au pus bazele unui nou an de muncă, alegându-se un nou comitet, în frunte cu însuflețitul avocat Dr. Morariu. Mulțămită protocolară s'a votat fostului president Dr. Isacu pentru devotamentul, cu care a condus treburile casinei în anul trecut; la această recunoaștere răspunde cu înduioșare, făcând o scurtă reprivire asupra vieții studențimii diferitelor neamuri, ca astfel și tinerimea noastră să realizeze din programele diverse ale acelei studențimii ceea ce se poate mai mult acomoda împrejurărilor noastre sociale. Tot în această adunare s'a decis la inițiativa tinerimei a se ține într'una din zilele săptămânii viitoare un meeting de protestare contra atrocităților suferite de frații noștri din Balcan din partea tiranilor de acolo, spre a dovedi astfel, că precum pe tinerimea din Paris, Viena, Pesta etc. și pe noi ne doare inima de durerile suferite de acei copii ai nimănui, cărora viitorul apropiat e chemat a le face dreptate. — Did.

Rasele latine și aviațiunea. Autorul german Fritz Lebericht a publicat un volum intitulat „Călătorii aeriene în timp de pace și în timp de război”, carte în care se ocupă foarte mult de aviațiunea franceză și de experiențele făcute de italienii pe câmpul de război din Tripolitania. Caracteristică în acest volum e fraza următoare: „Se pare într'adevăr — scrie autorul german — că popoarele latine au facultăți speciale pentru aeroplan”.

Nimic mai limpede ca această constatare. N'avem decât să privim ce au făcut, în domeniul aviației, francezii, italienii și românii cu Vlaicu, față de celelalte neamuri civilizate. Și credem de actualitate să reamintim cetitorilor noștri convorbirea, publicată în Nr. din *Românul*, pe care colaboratorul nostru d. Adrian Corbul, a avut-o la Paris cu marele constructor Blériot, cu privire la aviații de rasă latină, și în special la aviații români.

„Ceeace se cere mai ales călătorului aerian — a spus d. Blériot — e un simț special, un instinct aparte, un impuls fulgerător, un fel de divinațiune repede și firească care nu pornește din calcul — căci calculul cere timp, — ci dintr'o cooperare directă și simultană a creierului cu sistemul nervos, și care cooperare îți indică instinctiv și sigur mișcările pe care le ai de făcut, poziția pe care s'o iei, rezortul pe care să-l apeși pentru a înlătura un accident fatal... Și manevra aceasta, rațiunea pură n'ar avea vreme s'o comande, ci ea este călăuzită de acel impuls repede și complex care este ceva atavic, un fel de virtute a rasei și pe care nu-l regăsești nici decum la fel la toate neamurile lumii, ci numai la câteva din ele, și cu osebire la popoarele de viță latină”.

La o întrebare privitoare la aviații români, pe care i-o pusese colaboratorul nostru, Blériot i-a răspuns:

„Românii se disting, întocmai ca și noi francezii, printr'o pricepere subită a manevrei, printr'o divinațiune repede și fermă a mijloacelor de întrebuițare pentru a eși din încurcătura. Pe când alții își pierd timpul, șovăesc, caută să-și dea seamă în mod metodic de cauzele incidentului, Românii știu să evite neplăcerile printr'o intenție sigură și promptă. Sunt niște desghetați!”

Luoruri ca acestea nu se pot niciodată îndeplini repeta.

Soarta copiilor desmierdați. În Arad trăiește o familie foarte onorabilă și bogată sub numele familia „Fényes”. Un distins fiu al acestei familii, cu numele Fényes Dezső, fost pe vremuri primul student eminent în liceul Aradului unde după terminarea studiilor a ajuns a fi și un distins profesor al liceului. Din căsătoria — făcută iarăș cu o fată bogată — s'a născut un fiu,

Andor. Unicul acest fiu (că, să fie cu iertare la „domni” e sistemul: 1—2) a fost apoi puil desmierdărilor. A terminat liceul (realele) și s'a înscris la medicină. Fiind însă neconținut în coatingere cu oficerii tineri (având bani) s'a lăsat de medicină și s'a cerut la oaste. La asențare însă a fost „untauglich!” Aceasta l-a supărat pe băiat. S'a pus apoi pe cheltuite. Tatăl său, ca să-l abată dela calea apucată, l-a trimis prietar de mine de aur și diamant în Africa, pentru ca să se recreeze. Nici acolo însă nu s'a simțit un frate al său Fényes Béla medic și proțit bine și — negru ca un adevărat „harap” — după ce-și cheltui frumoasa moștenire rămasă după mamă-sa, a venit la Budapesta unde pentru distracție și-a procurat un câine din insula „Island” cu o mulțime de spese. Când a sosit cânele, nu i-a plăcut de el și l-a cinstit unui prietin; apoi a venit la tatăl său, care abia l-a mai recunoscut. Ca totuși să iasă ceva din copil, l-a trimis la notarul din Pâncota, ca să se mai liniștească la țară și să se pregătească de notar.

Dar lucrul de birou nu ia mirosit coconășului a tămâie și spunând unui prieten: „de aș mai avea banii ce i-am papat de haimana”.. dar așa și-a tras la hotelul „Coroana” un glonț de revolver în tâmplă și a murit momentan.

Iată „fiul rățacit” care n'a mai avut curajul să roage pe tatăl său a-l primi barem între „argății săi” ci s'a sinucis.

Garros în zbor peste Marea Mediterană. De pe țărmul african al mării mediterane Garros și-a luat sborul spre Italia parcurgând prin văzduhul rece și cețos 220 de kilometri oprindu-se din cauza unei inconveniente în funcționarea motorului în Marzala siciliană. De aici și-a continuat drumul spre Italia nordică.

Forțe de instrucțiune premiate. E foarte caracteristică premiarea din fondul întemeiat de ungurul Röck Szilárd. Anume forțele învățământului unguresc premiate anul acesta cu câte 1200 de cor. fiecare sunt: *Albrecht, Bihari Mór, Burits, Emhó, Engel, Jovicza, Mózes János, Pastinsky, Rózsa Ignác dr., Szóts, Urbányi, Vancsik*, iar din fundația ungurului Schwartz Lajos — de 391 ajutor anual a fost împărțit croitorul Grosz Frigyes... Până la unu unguri curați... Saltă și te bucură Israile!

x Instiintare. Aducând la cunoștința on. public transformarea radicală a camerei uscate de aburi și punând-o la dispoziție publică, totodată anunțăm on. public că luând în considerare scumpirea cărbunilor și siliți și de alte împrejurări începând dela 16 Decembrie am urcat prețul scâzel pentru femei și bărbați la 1 cor. 20 fil. Pentru zilele de Luni, Miercuri și Sâmbătă sunt valabile numai biletele cumpărate la casă, ori și bilete externe pe lângă o taxă supletoare de 20 fil., în celelalte zile ale săptămânii, adecă *Marti Joi, Vineri și Duminecă* prețurile билетelor rămân neschimbate, cari zile sunt potrivite mai cu seamă pentru publicul din provincie. Rugând binevoitorul sprijin al on. public, suntem cu distinsă stimă: *Direcțiunea băii de aburi Simay.*

E. 638.

„Sculptor român”.

x În atelierul Ioan și Aurel Cotărlă sculptori tâmplari și auritori etc în Oravița-română (Oraviczafalu, Krassószörény megye) premiați cu medalii și diplome dela expozițiile din București, Sibiu, Panciova și Lugoj, se lucrează: Iconostase (temple) fronturi, jeturi, ripide, chivote etc. adecă întreg aranjamentul bisericesc, în orice stil și cu prețuri absolut solide. La dorință pot veni la fața locului, pe spesele mele, pentru deplina înțelegere asupra lucrărilor. Spre asigurare nu se cere înainte nici un ban, până după predarea lucrului: un favor, ce dela maestri străini nu se poate avea: La cerere servesc cu atestate dela lucrări de până acum. Se capătă chivote și ripide cu prețuri foarte reduse, să se ceară de probă desemnuri. Rog binevoitorul sprijin românesc. (Co 486—26).

x Atragem atențiunea on. cetitorilor noștri asupra anunțului librăriei „Doina” din Beiuș.

Magazin principal: Parfumerie „Hyglona” Timișoara-Cetate (Temesvár-Belváros) vis-à-vis de intrarea cafenelei hotelului „Coroana”.

(A 444)

PAGINI RASLEȚE.

Când stau visând...

Când stau visând la vremuri de departe,
Ași vrea să răsfoiesc a sortii carte
Și să citesc, ce zile hărăzește
Poporului ce trudeaz az tânjește
Ce viață, ce noroc ne mai zimbeste,
De zile mai senine avea-vom parte?

Profeticele zvonuri se pot prinde
Ce tâlcuirea vieții o surprinde,
Ce soarte ne adastă viitorul,
Va dispărea din viața noastră norul?
Ca lacrima să-mi șterg, să-mi sting florul
Ce inima în temeri mi-o aprinde.

O slovă numai să citesc din carte
Că lupte, trude nu ne-au fost deșarte,
Că zilele străvechi veni-vor iară,
Din doimă jalea lacrima se peară,
Că mult dorita dalba primăvară
S'apropie și nu mai e departe.

Din zilele măreței primăverei
O rază numai sufletul meu cere,
O rază blândă-a bolților albastre
Să-mi cază pe trudele-mi pleoape:
Să te simțesc de anii mei aproape
Tu serbătoare-a serbătorii noastre.
Bistrița. Emil A. Chiffa.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

NAGY JENŐ,
specialist pentru dinți artificiali fără pod
CLUJ-KOLOZSVÁR
(La capătul străzii Jókai, în casa proprie.)
Pune dinți și cu plățire în rațe, pe lângă
garanți de zece ani. (97—

Cadouri de Crăciun și Anul-nou.
As rtiment foarte bogat de specialități de bijuterii și bijuterii de aur.

Mare magazin de obiecte de lux din argnt și tacâmuri de argint Asortiment foarte bogat de servicii de țigării, tabachere, bastone de argint. Ciasuri elegante de aur, argint și oțel. Ceasuri cu pendulă. În orice măsurime. Dospărțământ speci al pentru obiecte die argint de China. Mărfuri excelente prețuri foarte ieftine.

Grallert J. és Fia.

clasonlecar și brjnter

ARAD. bulev. Andrássy nr. 22.

BRAUN M.

CROITOR PENTRU DOMNI

magazin de haine pentru bărbați, băieți și copii

ARAD,

bulevardul Arhiducele Iosif (József főhercegút) nr. 3. Vis-à-vis de sta-

tula lui Kossuth.

Ba 307—3

Aviz.

Pe teritoriul comunelor Costina-Mihovei se află moșia „Florinta” proprietatea Fondului Religionar gr.-ar. din Bucovina, în întindere de 200 făleii pământ arabil, șes și de o calitate superioară, departe 6—7 km. de gățile Părliași și Hatna și 9 km. de gara Ițani și orașul Suceava din Bucovina.

Se caută un tovarăș cun. cap. disponibil de 15.000 coroane, eventual un arendaș pentru a conduce s'au a i-se preda moșia pe timp de 9 ani. Moșia e luată în arenda de subsemnatul cu 48 cor. făleea și este înzestrată cu acarete moderne excelente ca: locuință cu 5 odăi pentru proprietar, locuință pentru servitori, șuri pentru trăsuri și mașini agricole, rotărie, ferărie etc. 3 grajduri pentru vite, din care unul pentru cai, unul pentru boi și vaci și unul pentru porci, încăpând peste 100 bucăți în unul, cotețe pentru paseri, coșere și hambare moderne și practice în care poate intra toată recolta de pe moșie, apaduet cu rabinet și pompe pentru incediu etc. etc.

Pentru informații mai detaliate doritorii sunt rugați a se adresa de îndată subserisului.

I. V. Cocârliă.

(Co 667—)

Cosâna-Bucovina

Manuale folosite și noi

pentru toate institutele de învățământ precum și hârtie și revizite de scris se capătă cu prețuri ieftine la librăria **Pichler Sándor**, Arad Piața Libertății (Szabadság-tér) nr. 1. (Pi 307—100)

Un candidat advocațional bun,

află aplicare cu 1 Ianuarie 1913, în cancelaria subsemnatului. Plata după invoială.

Bánffyhyunyad. **Dr. Albrecht Lajos** avocat. A 660

Un candidat de avocat

caută cancelărie la 1-ma ianuarie st. n. Adresa la „Românul” (Ci 665—)

Pește uscat, sărat.

Recomand onoraților neguțători și vânzătorii din loc și provincă **marele deposit de pește uscat și sărat**, calitatea cea mai bună, și anume: morun, som mare, som mijlocel, măruntel și de totfelul de pești cu prețurile cele mai reduse. La dorință comunc și prețurile.

Cu stimă:

Mita Gy. Palics,

Pansiova, Telefon nr. 214.

(602—5)

Cel mai mare deposit de blănării
I. STEFLEA, blănar
Sibiu-Hermannstadt, Grosser Ring 18.

Imi permit a atrage atențiunea on. public asupra depositului meu, bogat asortat, de boa, manșoane, după moda cea mai nouă, dela cele mai ieftine până la cele mai fine, precum și blane de călătorie, saci pentru picioare, manșoane pentru vânat, căciuli, etc. și tot soiul de piei, — pentru sezonul de iarnă. Pentru veritabilitate garantez.

Reparaturi sau transformări rog a mi-se aduce de vreme la cunoștință deoarece în sezonul înaintat nu pot fi toate primite.

Premiat cu medalia de stat la expoziția de blănării din Budapesta în anul 1911.

[Se 390—10]

Renumitele
MOTOARE CU ULEIU BRU
MOTOARE CU BENZIN. LOCOMOBILE. IMBLĂTITOARE EXCELENTE. ARANJAMENTE PENTRU MORI.

De vânzare pe lângă cea mai deplină garanță și în rate pe mai mulți ani, la:

Lander Ödön Motortelepe,
Budapest, VI Lovag-u. 2.

NOUȚATE! Lucru bun și ieftin!
Cheltuială de lucrare 1/2, fil. Fără control dăm par-
tea finanților.
Motoarele pot fi văzute în lucrare și imediat se
expediază. Locomotive și motoare uzate se
schimbă. Catalog de prețuri ilustrat gratis.
La 161—26

ANUNȚURI
se primesc cu prețuri moderate la administrația ziarului acesta. :-

Ba 116—280)

Gustați
Berea SLEPING-car
din fabrica „Bragadiru”.

Prima fabrică de instrumente muzicale a lui
Babos Béla
SIBIU Bulevardul mic (Kleine Ring) nr. 24.

Depozit bogat, și foarte bine sortat de violini artistice noi și vechi și pentru școală, citeră, clarinete și instrumente de suflat, harmonice și părți de instrumente etc.

Gramafone și plăci asortiment bogat
Corzi (strune) din străinătate cu ton curat pe lângă garanță.
Reparaturile se execută conștiințios și artistic.

[Ba 93]

Cine voește să cumpere
INCĂLȚĂMINTE

fabricate în țară într'adevăr fine, comode, elegante și durabile acela să cumpere cu încredere dela

IOAN VUIA, Sătmár
(SZATMAR) Deák-tér.
— (In casa lui Keresztes András). —

Ține în magazinul său de ghete bogat asortat numai ghete și cioboate pregătite în țară din piele fină veritabilă cu prețuri foarte moderate, fabricate imitate nu are și marfele sale în privința execuțiunii drăgălașe sunt neîntrecute. — La dorință se pregătesc totfelul de ghete și cioboate după măsură.

Atelier specialist de dentică în Viena.
CAROL BERNWIESER
Atelier special pentru dinți moderni:
Coroana de aur, poduri, aparat de dinți.
Consultății zilnice dela 9—12 ore și 2—6 ore.
Duminica și în sărbători dela 9—12 ore a. m.
BRAȘOV, strada Castelului n-rul 46.
(lângă Hotel „CONTINENTAL”) (Be 585—30)

Heinrich Rastel
Ra 70—30 fabricant de trăsuri,
Sibiu, Strada Rosenanger 18.

Aduc la cunoștința on. public din loc și provincie, că țin în depozit cele mai moderne TRĂSURI precum și totfelul de CĂRUȚE. Primesc ori-ce lucrare de reparare și transformare, vâpsire și pregătire de șele în preț foarte ieftin. o o o

Oroloage de turn

pentru palate, aces comunale, fabricii, locuințe private regulează și aranjază mai favorabil:

Müller János

Succesorul lui Mayer Károly dela prima aranjare cu vapor a fabricii de oroloage din

Buda, VII., Tökölly-ut n-rul 52. (Casa proprie).

Cataloge și specificări de prețuri trimit gratis și franco.

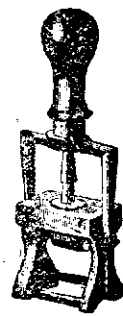
In atențiunea băcanilor!

MORI pentru MAC ȘI CUMPENE

excelente și cu prețuri moderate se capătă la fabrica

THINSZ A.

BUDAPESTA, IX, str. Liliom 50.
TI 163 60

Tot felul de STAMPILE drăguțe, ieftine și de o execuție practică, apoi orice articole din această branșă se pot procura numai dela prima fabrică de stampile din Sibiu a lui

A. R. FELD

fabrică de stampile de gumă

Sibiu-Nagyszében str. Elisabeta 17.
(Fe 388)

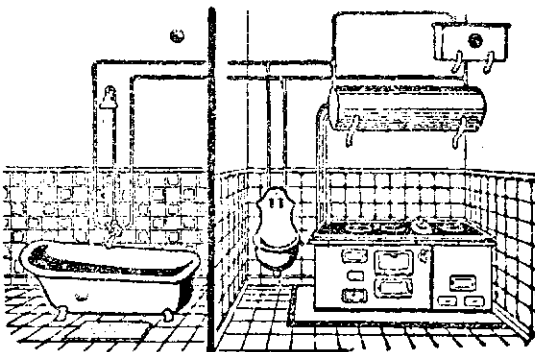
KUGEL KÁROLY

FOTOGRAF

TIMIȘOARA-CETATE (TEMESV.-BELV). str. Jenőfőherceg nr. 14.

Pregătește fotografiile cele mai moderne, mărimi de fotografiu familiare, grupuri și tablouri după orice fotografie veche, cu prețurile cele mai ieftine. Execut cărți postale cu fotografii, fotografii pe porțelan pentru pietrii monumentale, după orice fotografii. Comandele din provincie se execută prompt și conștiințios.

(Ku 108—)

Bruno Widlasch,

lăcătușerie artistică pentru mașinării și zidiri. — Atelier special de instalațiuni pt. lumină electrică, apeduct, aranjamente pt. băi, canalizări și closete.

SIBIU, Fingerlingsgasse N. 3.

Oferă cele mai solide lucrări: porți de fier, trepte (scări), balustrade și îngrădiri de morminte după desen sau după planul propriu; cuptoare și cazane, montări și transmisiuni pentru orice fel de mașini. Aranjări complete de closete pentru canalele din orașe. Instalări de băi, apeducte și canalizări. Depozit de fântâni de apă (construcții proprii), cari s'au adeverit de cele mai bune până acum. Closete patent scutite de îngheț, montate gata, cari în cursul iernii trecute n'au înghețat în liber nici la un ger de 28 grade, liferez cu garanție pe 5 ani.

Cea mai perfectă executare de instalațiuni de lumină electrică, telefoane și telegrafe. Vânzare de cazane de aramă și țincuire. — Proiecte și planuri gratuit și prompt.

VERES FERENCZ

FABRICĂ PENTRU LUCRĂRI DE MĂSAR ȘI PENTRU MOBILE, ARANJATĂ CU MAȘINI ELECTRICE
DEJ—DEÉS, Str. Kossuth L. nr. 62.

Execută totfelul de lucrări în branșă măsurătorului precum și mobile pentru casă, — birouri, — prăvălii, — farmacie și aranjarea școlilor după orice desen.

Mare magazin permanent de mobile pe lângă prețurile cele mai convenabile.

(Ve 195—)

STEFAN SLADEK jun. fabrică de mobile

VÂRȘET, strada Kudritzer n-rul 44—46.

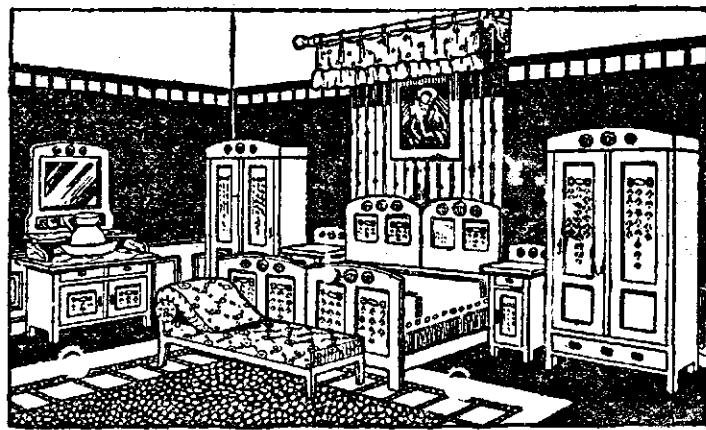
Cea mai renumită

mare fabrică de mobile din sudul Ungariei (VERSECZ).

Sa 113—120

Pregătește mobilele cele mai moderne și luxoase cu prețuri foarte moderate.

Mare depozit de pianе excelente, covoare, perdele, țesături foarte fine și mașini de cusut.

Un milion altoi de viie

în soiurile cele mai distinse pentru vin și masă. — Viță americană cu și rădăcină și ochiuri pentru altoi din toate soiurilor se află de vânzare la pepinăria Domnului românesc din Bobalna lângă Orăștie a cărui proprietar e Dr. Aurel Vlad.

Fiind pepinăria noastră bine îngrijită n'a fost atacată de peronosporă, altoii sunt foarte frumoși și desvoltați la perfecție.

Pentru vița liferată din pepinăria noastră, garantăm că soiurile sunt curate după cum sunt notate în catalog.

Fiecare viticultor și proprietar de viie să se adreseze cu toată încrederea pentru altoi de viță trebuincioși la jos semnată administrație fiind sigurat că vor fi serviți conștiințios, solid și prompt.

La cerere se trimite gratis și franco catalogul despre altoi de viie cu prețuri și cu îndrumări practice pentru plantarea și lucrarea nouelor vii. Se primesc băieți de români la cursurile practice pentru altoi, de viță. Condițiunile de primire la cerere se vor trimite.

Administrația „Domeniului din Bobalna“

(A 589)

Bobalna (u. p. Szászváros).

Karton Aladár

„Alba“ fabrică de ghips Orăștie-Szászváros.

Oferă ghips fabricație proprie, fabricat după sistem englez brevetat, de-o soliditate mare deci un ghips

special de stucatură pentru sculptură
modele și alabastru

care poate suferi mare mixtură, — expediat prompt și eventual pentru expediție mai târzie, cu prețurile cele mai moderate.

Faceți o încercare, deoarece

K 135—30

cine lucrează cu ghips „Alba“ face economie în bani!

Librăria „TRIBUNA”

ARAD, str. Deák-Ferencz Nr. 20.

Al. Sadoveanu, Bordeenii și alte povestiri (1912)	2—
I. Pillat, Visări păgâne (Cărțile albe)	1-75
Ion Agârbiceanu, Schițe și povestiri	2—
L. Rebreanu, Frământări	1-50
Vasile Goldis, A nemzetiségi kérdéskör	1—
Rubin Patitia, Munții noștri, Țara Țopilor, Despre trecutul Munților Apuseni ai Transilvaniei	2—
Gheorghe Barițiu, Studii și articole, cu o prefață de Dr. I. Lupas	1-50
N. Iorga, Generalități cu privire la studiile istorice	1-50
N. Iorga, Cugetări	2-50
S. Mehedinti, Cătră noua generație	1-50
Iules Payot, Educația Voinței	2—
Alexandru Ciura, Foiletoane	1-60
P. Dulfu, I-sprăvile lui Păcală. Carte premiată de Acad. Rom. Ed. III.	1—
Dr. V. Bianu, medic, Doctorul de casă sau dicționarul sănătății 800 p.	14—
Caragiale, Schițe nouă	1-25
Delavrancea, Irinel Comedie în 3 acte	2-50
Victor Eftimiu, Poemele singurătății	2—
N. Bălcescu, Istoria Rom. sub Mihai Vodă Viteazul, 3 vol. leg.	2-80
Teodor Crivetz, Bătălia dela Racova din Ianuarie 1475. (Cu o hartă anexă)	2-50
D. C. Moruzi, Instrăinații. Roman	2—
Radu Rosetti, Păcatele slugeriului	2—
A. Maior, Făt-Frumos, Poem dramatic în 4 acte	2—
M. Eminescu, Lumină de lună. Poezii	2—
Institutul pedagogic gr.-or. rom. din Arad	2—
N. Zaharia, Mihail Eminescu, Viața și opera sa ediție de lux	3—
Din scrierile și cuvântările lui Ion C. Brătianu 1821—1891. Partea I. 1848—1868	2—
Ion C. Brătianu, Discursuri, scrieri, acte și documente, vol. II.	2—
Nicu Dracinschi, Poezii	2—
Memoriile d-nei Steinheil	—80
Napoleon în Rusia	—80
Virgil Onițiu, Din cele trecute vremi	2—
I. Novicow, Emanciparea femeii	2—
I. Corbu, Nouă teorie cosmogonică	1-40
Dr. Pompil Cioban, Creditul nostru. Studiu economic financiar	2—
Ecaterina Pitiș, Poezii	1-50
Spiridon Popescu, Contribuțiune la munca pentru ridicarea poporului. Lucrare premiată de „Academia Română”	2—
Vioara din Bihor, Schițe și nuvele	2—
Maupassant, Inima noastră, roman	2—
N. Iorga, Neamul Românesc în Basarabia	2-50
I. C. Apostol, Cuza-Vodă și reforma sa în biserica română. După documente	—60
T. D. Speranță, Teatru de familie	2—
Delavrancea, Luceafărul, dramă în 5 acte	2-50
Halima sau 1000 de nopți, 4 volume un volum	6—
D. Anghel, Fantome	2—
I. Agârbiceanu, În întuneric, nuvele	2—
Em. Gârleanu, Cea d'întâi durere, nuvele și schițe	2-50
Sofia Nădejde, Patimi, roman din viața românească	2—
Constantin Negruzzi, Păcatele tineretelor	—95
Omer, Iliada, trad. de G. Murnu	3—
Ion Gorun, Robinson în țara românească	1—
Reproducere după tablourile lui Grigorescu, 20 de reproduceri admirabil reușite. Mărimea 38×29 cm. Prețul unui tablou	2-50
Intrarea lui Mihai Viteazul în Alba-Iulia. Tabloul are mărimea de 63×45 cm. Prețul	2-50
Marele album intitulat „Armata română”. Reproduse după tablourile pictorului T. Ajdukiewicz, cu 27 tablouri în format 52×43	15—
Lazăr Săineanu, Dicționar universal al limbei române. Ed. II-a	8—
Dr. Dionisie Moldovan, Advocatul poporal broșat 2-50 fil., legat	3-50
A. Bena, Nu m'abandona. Pentru o voce și piano	1-30

Calendarul „Lumea Ilustrată” 1-50 fil., Calendarul „Partidului Național Român” din Ungaria și Transilvania 60 fil., „Amicul Poporului” 70 fil., „Calendarul Săptăminii” 30 fil., „Calendarul Național” 40 fil., „Păcălici”, Calendar glumeț 30 fil., Calendar diecezan cu șematism 50 fil. fără șematism 30 fil., Calendar de părete 20 fil.

Album pentru ilustrate à 1-60, 2, 3, 4 și 5 cor.; Album pentru poezii dela 70 fil. în sus. — Ilustrate cu porturi naționale românești bucata 16 fil. Ilustrate cu familia regală din România bucata 20 fil. — Hârtie de scris cutia dela 80 fil în sus.

George Dima, Cântece și Balade pentru o voce și pian, cu text român și german 1. Dorința, 1-80, 2. De ce nu'mi vii? 1-80, 3. Peste vărfuri 1—, 4. Și dacă ramuri bat în geam 1-30, 5. Somnoroase păsările 1-20, 6. Știi tu mândro? 1—, 7. Cântecul păstorului 1-50, 8. Pe când soarele de vară 1—, 9. Biata inimă nșelată 1-30, 10. Groza, baladă 2-70, 11. Hotărâre 1—, 12. Noi trei 1—, 13. Ștefan Vodă și codrul, baladă 1-80, 14. Trădare 90 fil. 15. Curcile 1-30, 16. A venit un lup din crâng 1-75. — Cântece populare românești pentru o voce cu acompaniament de pian de G. Dima. — 1. Mândrită de demult 1—, 2. Jelui-măș și n'am cui 1-30, 3. Vai mândrită dragi ne-avem 1—, 4. Hei, voi, mă! 1-30, 5. De-ar fi trăznit Dumnezeu 1-80, 6. Sub fereastra mândrei mele 1-60, 7. O ce veste minunată 1—, 8. Doamne, Isuse Hristoase 1—, 9. Leagăn verde 1—, 10. O inimă ntristată 90 fil., 11. Hop, țuică-fură! 1—, 12. Ciobanul 1-30

Biblioteca „Minervei”, „Secoa”, „Bibl. pentru toți”, „Lumina”, „Lumen”, „Tri. bună” etc. în cataloage separate.

Sticlar pentru zidiri și portaluri

(magazin de table de sticlă și de oglinzi).

Execut lucrări pentru zidiri noi, sau totfelul de reparări prompt și cu prețuri ieftine. Expediez ieftin rolete mecanice de pânză și trestie

— — pentru ferestre — —

(Fi 226—50)

FRIED FERENCZ

ARAD, strada gróf Apponyi Albert nr. 15—16.

TELEFON 909.

TELEFON 909.

THE VERA.

American Shoe

Cele mai perfecte

Cele mai comode

și mai durabile

ghete americane

din timpul modern pentru dame, domni și copii se află numai în asortimentul prăvăliei de ghetă, pălării și articlii de modă pentru bărbați alui

Made by Rice & Hutchins Boston, Mass. U.S.A.

BUCHSBAUM és T-sa

ARAD. Telefon 442

Cereți prospect!

[Bu 226]

Dacă suferi în dureri de stomac,

dacă ești lipsit de apetit, dacă ți-e rea mișcarea sau dacă ai dureri care provin din aceasta, cum sunt dureri de dinți, zgârciuri, arsuri, apăsare, în stomac, iritație de vomare, greață, răgâch, etc.

folosește:

Purgativul de fier (epohaftó) de Rozsnyai,

care e cel mai bun mijloc pentru vindecare în vreme scurtă, chiar și în cele mai neglijate cazuri de boală.

O sticlă costă 40 fleri; o duzină 4 coroane
80 fleri.

Se capătă la singurul preparator

Farmacia

ROZSNYAY M.
A R A D.

BCU Cluj / Central University Library Cluj
(No 227-104)

Beiuș

Belényes

Librăria „DOINA”

Ne permitem a recomanda atențiunei binevoitoare a On. public româneșe bogatul nostru sortiment de cărți literare de toate genurile, cărți bune pentru popor, cărți de rugăciuni și de economie, precum și tipăriturile advocațiale cu prețurile cele mai moderate și toate necesariile de cancelarie ca: hârtie, călimări, cerneală, creioane, tocuri, pențe, ceară de sigilat sugativă, mape pentru masa de scris, hârtie de scrisori în cutii, apoi registre de contabilitate în diferite mărimi, albume pentru cărți postale și fotografii, sigile cu monogram și ștampile de cauciu și metal pentru oficii, etc. etc.

Comenzile primite se execută cu cea mai mare promptitudine și conștiințiozitate. La dorință cărți achitate înainte se expediază și la America și în celelalte țări străine.

Asigurăm On. public de un serviciu afar' din cale prompt și mulțumitor și ne rugăm a ne onora cu st. comenzi.

„DOINA”

LIBRĂRIE SOC. PE ACȚII
(Beiuș)-Belényes.

Do 617-16

Agencia principală a fabricii de mașini a căilor ferate Imp.

și rog. Mare depozit de mașini de îmblățit, motoare cu benzină, absolvițoare de gaz, cu gaz, locomobile, mașini cu aburi, aranjamente pentru mori totfelul de mașini și reevizite economice. *Noutate! Patent Record II, mașini de semănat, excelentă: 3 mașini combinate.*

Agencia fabricii de mașini Massey-Harris soc. pe acții în

TOBONTO (America-nordică), pentru legarea snopurilor, mașini secerătoare, aparate pentru cositul ierbei, tăvălicuri și grăpi cu colți. *Noutate! Mașină sistem Massey-Harris pentru grebarea brezelor combinată cu aparat pentru întorsul fânului, două mașini combinate, executate din oțel.*

Agencia fabricii de mașini FEHÉR MIKLÓS soc. pe acții

BUDAPESTA, pentru locomobilele „Record” cu benzină, pluguri, îmblățitoare și vehicule, — pentru mănarea morilor, motoare cu benzină și oleiu brut și achiziții pentru mașini de îmblățit, precum și aparate de tăiat pentru mori și pentru despicarea lemnului. Aranjamente complete pentru cemeră de nutrețuri.

Agencia soc. pe acții Alfa Separator

pentru totfelul de mașini pentru lăptării, aparate pentru răcirea untului, vase pentru lapte, aranjamente complete pentru lăptării; cele mai bune aburițoare pentru nutrețuri.

Automobile, autobusuri în orice mărime cu garanță.

Mașini pentru transportări e greutate cu aburi și benzină

Ardesie-Eternit, cel mai bun material pentru acoperit.

Schimb de orice fel de mașini de îmblățit; motoare, mașini și rechizite economice excelente.

Achiziție pentru orice mașini, cu prețuri ieftine.

Reparaturile mașinilor și a rechizitelor economice se execută cu specialitate și cu prețuri foarte ieftine.

Blou și deposit: **IOSIF LĂNYI** Brașov strada Lungă 201.
Telefon Interurban: 382.

(La 505)

Cea mai veche fabrică de mașini de cusut din Ungaria-de-răs.

REINHOLD ZOLLER mecanic

Monstră-ului — Fehértomplom, str. Solfitor (Lungă, Burg)

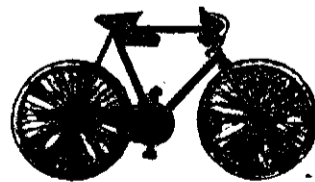
Fond. în anul 1888. Telefon nr. 46. Premiat în Timișoara în anul 1908.

Recomandă marele său magazin de mașini de cusut pentru case precum și pentru ateliere; mașini de cusut speciale pentru blanări, mănșeri etc.

BICICLETE,

cele mai noi modele 1912. Helicul-Premier. Kayser etc. Garnituri pentru biciclete, clopoșele, lampe, corănte, ținător de săbii, pompe în totă mărimea, etc. etc.

GRAMOFONE;

Pathés cu marca „Engel” Automate statif.

PLĂCI

Pentru gramofone în orice limbă din Monarhie. Noutăți.

Pentru plățire în bani gata și'n rate.

Cel mai bine aranjat atelier pentru reparaturi.

Garanță. Executare excelentă.

Rugând binevoitorul sprijin, sunt

Cu stima:

Reinhold Zoller,
mecanic.

(Ze 200-44)

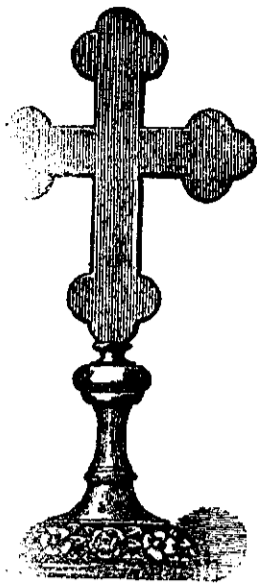
Komáromy Sándorné

atelier de corsete

Murás-Osorheiu (Marosvásárhely)
str. Szentgyörgy nr. 6, etaj.

(Lângă hotelul Mór).
Cel mai cunoscut atelier.
Numeroase scrisori de recunoștință precum și experiențele câștigate în decurs de 15 ani dovedesc croiul modern al corsetelor executate în atelierul meu. Corsete parisiene și mare asortiment de îndreptătoare. Reparaturi se primesc. Sală specială pentru încercare. Comenzile din provincie se exec. prompt și conștințios.

(Ko 586-30)

IOSEF JIKELI

Sibiu—Nagyszeben str. Cisnădiei nr. 47.

Obiecte de bucatărie: porcelan, farfurii și blide înflorate, rame pentru icoane, globuri și lămpi; oglinzi, țigle de sticlă.

Scule bisericești: Cupă și vas de botez, potire argintate, pe dinăuntru aurite, căldărușe pentru apă sfințită, cădelniță, cruce, candelă argintată, sfeșnice de altar, candelă de părete de bronz, candelabre.

Ieftin de tot!

Catalogul gratis și franco.

(Ji 573-60)

PIKLIN

Nu mai există curent,

dacă continuele crepături ce se arată la ferestre și uși le astupi cu Piklin.

Nu mai există curent,

dacă închiderea ermetică a ferestrelor și ușilor la balcoane o asigurăm prin fâșii de gumă și umplutură de păsă.

Facem economie la încălzire întrebându-ne ambele metode.

PIKLIN

E 606-10

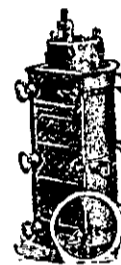
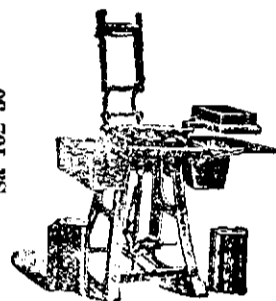
la zidiri noi și la transformări este mai potrivit și mai ieftin de poate întrebuița înainte de vopsire și tapetare. Oferte și explicată gratis dă:

EMIL PICK

BUDAPESTA, VI., str. Podmaniczky, 63 Telefon 120 55.

Valorizare de nisip!

Cine are nisip mult să ceară în interesul propriu următoarele cataloage și prospecte:

F. 3. Forme și unelte pentru pregătirea articolelor de beton.

F. A. Fabricarea țiglei de beton orânduită la lucru de mână.

Cs. G. 4. Fabricarea țiglei de cement pentru lucru de mână.

B. B. 1. Fabricarea blocurilor de beton.

C. S. 1. Fabricarea tablelor mozaic și cement.

Să ceară totodată examinarea gratuită a nisipului, mergerea la fața locului a inginerului nostru și să examineze mașinile noastre de valorizare de nisip.

SZANTO és BECK, ingineri Fabrică de mașini pentru industria de nisip.
BUDAPEST, VIII., Viola-utca 7 szam.

MAXIM I. VULCU

FABRICANT ȘI NEGUȚĂTOR DE MAȘINI

A. R. A. D., Strada Făbián László nr. 5-6. Telefon nr. 208.

Atrag atențiunea on. public asupra marelui meu magazin de totfelul de mașini agricole cum sunt: mașini de sămănat, treerat, pluguri grape, preșuri, și mori de struguri, mașini de cusut.

Mai departe reconstruez tot felul de Locomobile să umble singure.

